

Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

№ 33 (598)

ГОД XII

13 ЖНІЎНЯ 1967 г.

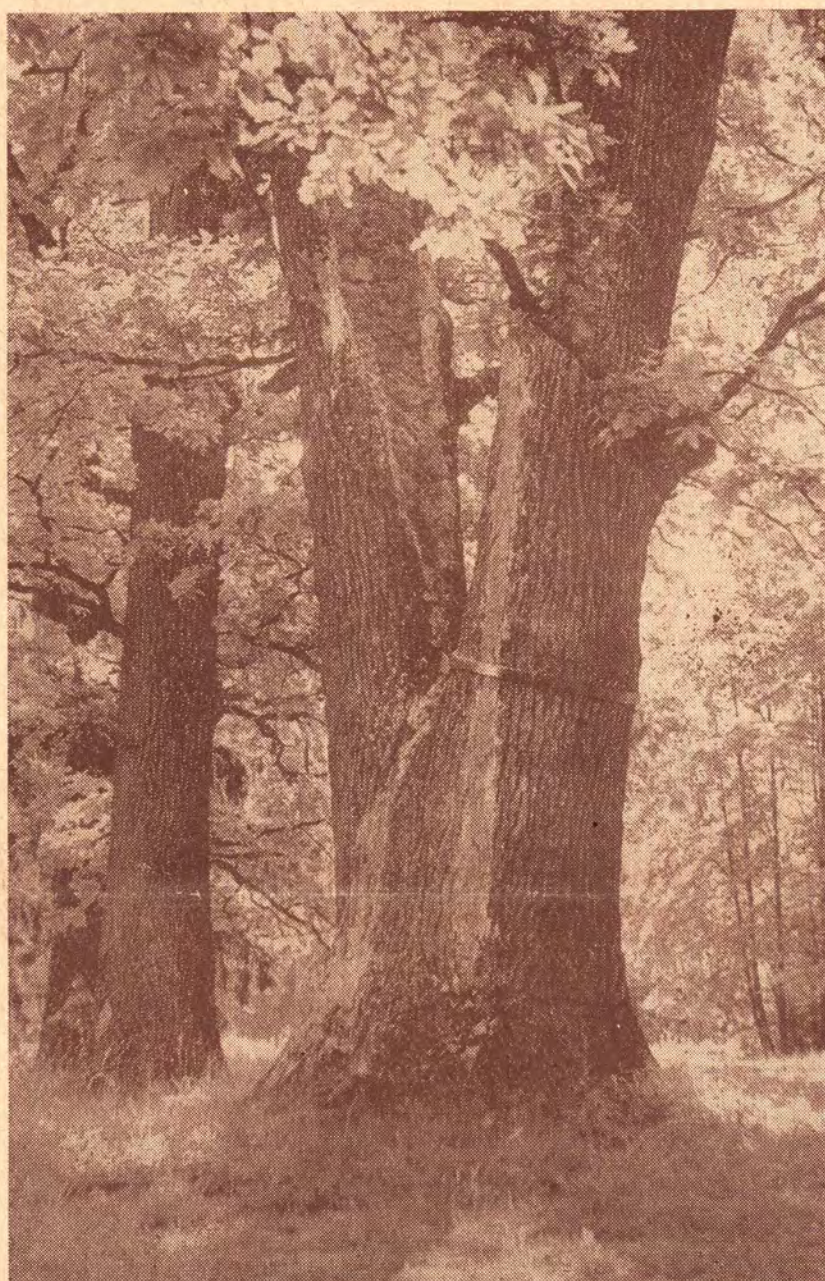
ЦАНА 60 гр.

АЛЕСЬ СТАВЕР

Индийская легенда

З краёў палынных, дзе жывуць індусы
Прышла гэта легенда к беларусам.
Я учуў яе ад мудрацоў вясковых
І запісаў, як чуў я, — слова ў слова.
У аднаго індуса — селяніна
Была дачка — найкрасшая дзяўчына.
Павеўны стан, — ідзе, — нямеюць далі,
Вішнёвым сокам вусны палыхалі,
Як слівы ў жнівень, маладыя вочы,
А валасы — цямей асенняй ночы...
Чатыры хлопцы, малайцы чатыры,
Красу — дзяўчыну пакахалі шчыра.
Учатырох к ёй кожны дзень хадзілі...
Яе рукі нарэшце папрасілі.
Яна не знала, як абраць якога...
Пайшлі яны да бацькі, як да бога.
— Ну, што ж, сынку... — сказаў ён, — я вам рады.
Ды толькі даць вам не магу парады.
Дачку ўзрасціў я. Ёй — дай божа — дваццаць.
Яна сама павінна разабрацца.
Паніклі хлопцы. Зноў пайшлі дадому...
У кожнага з іх лёс быў невядомы.
З іх кожны думаў пра яе заўсёды.
Чакаў з іх кожны ад каханай згоды.
І раптам ім няшчасце прываліла, —
Змяя дзяўчыну-кветку укусіла,
Памерла кветка. Па індыйскай звычцы, —
Яна згарэць павінна, нібы знічка.
Адзін хлапец, — як жыць далей, — не ведаў,
І кінуўся ў агонь за ёю следам.
Другі — і жалю і пяшчоты поўны —
Стаяць застаўся ля агню вартоўным.
Не вынес гора закаханы трэці, —
Пайшоў блукаць па белым свеце.
Чацверты бачыў гэтыя праявы, —
Застаўся дома і заняўся справай.
Ішлі гады, нібыта коні ў путах,
О як ад іх стары індус пакутваў...
Няма дачкі. Няма яе каханых.
Ён на вачах людзей марнеў і вянуў...
Ды неяк раз прышоў дадому трэці,
Той, што блукаў адзін па белым свеце.
Прынёс з сабою ён такой вадзіцы,
З якой і мёртвы можа ажывіцца.
Лінуў на попель ён вяды чароўнай, —
І — уваскрэсла любая раптоўна.
З ёй уваскрэс хлапец у поўнай сіле,
Што без каханай жыць не мог ні хвілі.
І зноў хлапцы ўсе, малайцы чатыры,
Пайшлі з ёй к бацьку за парадай шчырай.
Пытаннем кожным быў заняты дасужа, —
Хто будзе з іх дзяўчыны-кветкі мужам.
Стары адкрыў ім дзверы ў хату наспеж,
Абняў дачку і зарыдаў ад шчасця.
Затым хусцінкай выцер вочы суха,
Сказаў: — Цяпер прашу мяне паслухаць.
Пачуць такое юнакам не шкодзіць...
Той, што ўваскрэс, хай больш сюды не ходзіць.
Ён паступіў адважна і прыгожа, —
Ён — брат яе, ён мужам быць не можа.
Другі таксама хай з ёй жыць не марыць,
Ён — раб жанчын, майі даччы — не пара.
Хай знікне трэці, хоць ён смерць адужыў, —
Вандроўнік ён, ён быць не можа мужам.
Чацверты жыў і працаваў, як людзі,
Чацверты толькі маім зяцем будзе.

Белавежа. Старыя дубы ў парку.

Фота Г. Рагазінска

...Яна ідзе па Сацыялістычнай
побач маіх вокан. Я ведаю: зараз
яе невысокая худзенькая фігурка
схаваецца вась у гэтым пад'ездзе.
Гэта — праз два дамы. Я часта
сустрэкаю яе, вяртаючыся па ве-
чарах з рэдакцыі. І кожны раз
мяне здзіўляюць яе вялікія, не-
звычайна выразныя вочы.
Яны асвятляюць твар гэтай ужо
даўно немаладой жанчыны ней-
кім унутраным светам. Такія во-
чы могуць быць толькі ў чалаве-
ка, жыццё якога прайшло ў ба-
рацьбе.

Так, такім і было яно ў Зінаі-
ды Ульянаўны Клейф.
...Гэта былі гады тэрору, калі
яна толькі што ўступіла ў Ка-
муністычную партыю Заходняй
Беларусі. 24-ты год. У гэтым го-
дзе ў Беластоку і Суwalkах мо-
жна было бачыць тоненькую,
зграбную «паненку». Горда адкі-
нуўшы галаву, яна імчалася ў

возчыцкай брычцы на вакзал,
уваходзіла з сакваяжам у вагон.
Ёй спышаліся зрабіць паслугу
шляхціцы з вытанчанымі мане-
рамі, бліскучыя афіцэры:

— Дазвольце, панна, — падхоп-
лівалі яе сакваяж.

І вось яна ўжо ў купэ, на выг-
ляд такая бесклапотная. Здаецца
і воблачка няма на яе жыццёвым
небасхіле. А гэтая дзяўчына ўжо
пабывала ў катавальні Беластоц-
кай дэфензівы.

Праўда, усяго некалькі дзён.
Але і гэтага было дастаткова, каб
убачыць сапраўдны твар сваіх
ідэйных ворагаў.

Знясільваючыя допыты, здзекі
— усё вынесла маладая рэвалю-
цыянерка. Зата з якім задаваль-
неннем, заплюшчыўшы вочы,
зноў і зноў чула свой голас, які
падобны да звана, клікаў на за-
бастоўку ткачых:

— Кідай працу, сёстры!

І зараз, толькі вызваліўшыся
з-пад следства, зноў ехала яна
па заданню сваёй партыі. У са-
кваяжы — звычайны груз — ліс-
тоўкі, надрукаваныя ў падполлі.

Кіраўніцтва падполля перакана-
лася, што гэтая цёмнавалосая
дзяўчына — стойкі змагар. Ёй
даручаюць адказную працу —
яна кур'ер цэнтральнай партый-
най тэхнікі: развозіць палітыч-
ную літаратуру, дакументы.

(Працяг на стар. 5)

БГКТ

ПАРТЫЙНАЯ АЦЭНКА
ДЗЕЙНАСЦІ НАШЫХ
АДДЕЛАЎ

Дзейнасць Беларускага грамад-
ска-культурнага таварыства вы-
клікае штораз большае зацікаў-
ленне партыйных інстанцый.

У Гайнаўцы 13 ліпеня г.г. экзе-
кутыва ПК ПАРП у прысутнасці
кіраўніка адміністрацыйнага ад-
дзела ВК ПАРП тав. Ул. Канстан-
чука, кіраўніка культурна-асвет-
нага аддзела ГП БГКТ тав. М. Ло-
бача, старшыні Гайнаўскага аддзе-
ла БГКТ тав. А. Іванюка разгля-
дала працу аддзела БГКТ.

Дыскутавалася шырока над да-
сягненнямі і цяжкасцямі ў працы
БГКТ.

Асабліва ўвага была звернута
на пашырэнне дзейнасці БГКТ у
прамысловых прадпрыемствах
Гайнаўкі.

Члены экзекутывы станоўча і
прыхільна аданілі дзейнасць Бе-
ларускага таварыства. З мэтай
павышэння эфектыўнасці працы
БГКТ вырашана апрацаваць кан-
крэтныя прапановы, якія будуць
зацверджаны наступнай экзеку-
тывай. (мл)

20 ліпеня гэтага года адбылося
пасяджэнне экзекутывы Гарадско-
га Камітэта ПАРП у Беластоку,
на якім ацэньвалася праца нацы-
янальна-меншасных таварыстваў у
горадзе Беластоку. У пасяджэнні
экзекутывы прынялі ўдзел прад-
стаўнікі Беларускага і Рускага та-
варыстваў.

Як вынікала са справаздач і
дыскусіі прысутных, аддзелы гэ-
тых таварыстваў развіваюць шы-
рокую культурную дзейнасць.
Асабліва станоўча падкрэслівала-
ся праца гарадскога аддзела БГКТ
у Беластоку, якім кіруе Кастусь
Масальскі.

Адначасова на прапанову прад-
стаўнікоў нашага таварыства былі
прадыскутаваныя праблемы далей-
шага заспакаення культурна-ас-
ветных патрэб беларускай нацыя-
нальнай меншасці ў горадзе, як
увядзенне ў рэпертуар амаатарскіх
калектываў беларускіх песень і
танцаў, арганізаваў у клубах
горада куткоў беларускай кніжкі,
фотавыставак, папаўненне біблія-
тэк беларускімі кніжкамі, падпіс-
ка «Нівы».

Закранута была справа стварэн-
ня ў шматнацыянальным Бела-
стоку Дома Дружбы Народаў.

(ую)

ФЕСТЫН БГКТ

25 ліпеня Бельскі аддзел БГКТ
арганізаваў над Нарвай каля Вой-
шак фестын, прысвечаны 50-ай
гадавіне Вялікай Кастрычніцкай
сацыялістычнай рэвалюцыі і 23-ай
гадавіне аб'яўлення маніфеста
ПКВН.

На фестын прыбылі прадстаў-
нікі павятовых улад і ГП БГКТ.
Наша ўрачынасць, прысвечаная
дзвюм змяняльным датам, не
з'яўляецца выпадковай. Дзякуючы
Кастрычніцкай рэвалюцыі
Польшча двойчы атрымала неза-
лежнасць — сцвердзіў ва ўступ-
ным слове кіраўнік прапаганды
Павятовага Камітэта ПАРП у
Бельску А. Храноўскі.

Удзельнікі фестыву — насель-
ніцтва навакольных вёсак і адпа-
чываючыя ў Войшках з цікаўна-
сцю аглядалі выступленне хору
БГКТ з Бельска і хору з Боцек.
Пасля мастацкай часткі адбыліся
спартыўныя гульні: валејбол, ве-
лагонка і гонкі на байдарках.

МЛ

Газеті • Зварэнні • Факты • Каментарыі • Весткі

СВЕТ

БССР

ПОЛЬША

ВАЯВОДСТВА

АБ КАНФЕРЭНЦЫІ АРАБСКИХ КРАІН

У сталіцы Судана Хартуме закончылася канферэнцыя міністраў замежных спраў 13 арабскіх краін. Асноўнымі справамі, якія разглядаліся на канферэнцыі, былі: 1) вынікі надзвычайнай сесіі Генеральнай Асамблеі ААН, 2) спадчынне намаганняў супраць ізраільскай агрэсіі, 3) ліквідацыя чужых ваенных баз, знаходзячыхся на тэрыторыі арабскіх краін, 4) справа нафтавай палітыкі, а перад усім справа эмбарга на нафту для краін, якія ў час ізраільска-арабскага канфлікту стаялі за плячыма ізраільскіх агрэсараў і 5) апрацаванне доўгатэрміновага плана гаспадарчага і палітычнага супрацоўніцтва арабскіх краін.

Як вядома, арабскія краіны не аднародныя: ёсць урады прагрэсіўныя і рэакцыйныя. Іменна таму некаторыя прадбачвалі, што канферэнцыя не прынясе ніякіх вынікаў. Перад усім мелася на ўвазе спрэчка паміж Саўдыйскай Аравіяй і Егіптам за Йемен. Разыходзіцца тут пра тое, што рэспубліканскую краіну Йемен атакуюць йеменскія рэакцыйныя кругі манархістаў, якіх падтрымлівае манархія Саўдыйскай Аравіі, прагрэсіўны ўрад Егіпта падтрымлівае рэспубліканцаў. Трэба адзначыць, што егіпецкая дэлегацыя на канферэнцыі рабіла ўсё, каб не крапаць спраў, якія маглі б стаць прадметам спрэчкі.

Ацэнка канферэнцыі ў Хартуме — аптымістычная. Уся ініцыятыва на канферэнцыі належала да прагрэсіўных краін арабскага свету, якія мірным шляхам хочуць вырашыць цяжкую праблему ізраільскай агрэсіі.

РАШЭННЕ ДЖОНСАНА

Прэзідэнт Джонсан вырашыў паслаць яшчэ 45 тысяч салдат у В'етнам. Некаторыя каментатары сцвярджаюць, што гэта ўсё, што могуць даць ЗША. Далейшае павелічэнне ліку салдат у В'етнаме вымагае б мабілізацыі амерыканскіх запасаў.

А тым часам у В'етнаме загінула ўжо 12,5 тысяч амерыканскіх салдат, а 75 тысяч было паранена.

НЕ ХОЧУЦЬ

Бачачы так некарысную сітуацыю, Джонсан задумаў звярнуцца да сваіх саюзнікаў, ваюючых у В'етнаме, каб тыя павялічылі колькасць сваіх войск. Аднак тыя, бачачы, што ЗША ў В'етнаме знайшліся ў бесперспектыўным тупіку, адмовіліся ад павелічэння сваіх армій у В'етнаме. Дадатковую колькасць салдат прышле толькі марыянеткавы ўрад Паўднёвай Карэі.

А ТЫМ ЧАСАМ...

...у ЗША ў 30 гарадах прагучалі стрэлы. Амерыканскія негры збунтаваліся. Не хочуць яны быць далей грамадзянамі ЗША. Сярод неграў ёсць шмат арганізаваных, але найбольшых — 8. Аказваецца, што не толькі чорныя, але і белыя беднякі бунтуюць супраць палітыкі паліцыйных палак. Здаецца, што ў Амерыцы ствараецца крыло новых левых, праўда, не марксістаў, але антыімперыялістаў. АК.

ГУТАРКА

Газета «Советская Белоруссия» апублікавала гутарку з першым сакратаром Брэсцкага абкома КП Беларусі **У. Мікулічам**.

Мікуліч, м. ін падкрэсліў, што з году ў год паліпшаецца дабрабыт насельніцтва Брэсцчыны. У 1966 годзе сярэдні аднадзённы заробак калгасніка склаў па 2 рублі 32 капейкі — іначай кажучы, на 15 працэнтаў больш, чым у 65 г. А сярэдні заробак рабочых і служачых павялічыўся на 5,2 працэнтаў.

На Брэсцчыне існуе 590 святліц і дамоў культуры, 18 музычных школ, 52 кінатэатры і 700 кінатэатраў.

КАЛЕГІЯ

Адбылося чарговае пасяджэнне калегіі Міністэрства асветы Беларускай ССР, на якім быў заслуханы даклад аб ходзе выканання пастановы ЦК КП Беларусі і Савета Міністраў БССР — «**Аб мерах далейшага паліпшэння работ сярэдняй агульнаадукацыйнай школы**» ў Мінскай вобласці.

Дадаткова адкрыта 26 сярэдніх школ. Да 1970 года колькасць сярэдніх школ узрасце на 64, усяго іх будзе ў вобласці 450.

ПАЛАЦ

Пабудаваны вялікі сяміпавярховы корпус фундаментальнай бібліятэкі імя Якуба Коласа — з дзесяціпавярховым кнігасховішчам. Гэты палац навуковай кніжкі, абсталяваны па апошніemu слову тэхнікі, разлічаны на 2,5 мільёна тамоў.

У будынку знаходзіцца 11 чытальных залаў. Пры кожнай з іх ёсць кабінет для чытання мікрафільмаў. Сярод шматлікіх лабараторый існуе таксама лабараторыя гігіены і рэстаўрацыі кніг.

З ПОЛЬШЧЫ

Ужо пятая беларуская фірма — карданажная фабрыка ў Асіповічах — атрымлівае абсталяванне з Польшчы. Польшкія машыны і апараты працуюць на двух цукровых заводах, на заводзе электралямп, а таксама на фабрыцы драўняна-кастрыцавых пліт. Апрача таго, Польшча пастаўляе Беларусі цэмент, баваўняныя тканіны, фарбы і лакі.

У сваю чаргу, больш як трыццаць беларускіх фірмаў выконвае заказы польскай прамысловасці. Для Польшчы вырабляюцца металапрацоўчыя станкі, электрычныя вымяральныя прыборы, часткі да радыёпрыёмнікаў, падшыпнікі, пад'ёмнікі і т.д.

УГНАЕННІ

Беларусь дае трэцюю частку ўсёй масы калійных угнаенняў для сельскай гаспадаркі Саюза ССР. У будучым Беларусь стане вялікім дастаўшчыкам кармавой солі, якая будзе вырабляцца з калійных адходаў. Беларускія вучоныя ўжо распрацавалі метад вырабу гэтай солі.

СВІЦЯЗЬ

На беразе маляўнічага возера Свіцязь на Навагрудчыне закончана будова дома адпачынку на 150 месц.

ЕРМАШКЕВІЧ

Беларускі міністр аховы грамадскага парадку спецыяльным загадам адзначыў працу капітана Уладзіміра Ермашкевіча, таленавітага следчага раённага аддзела міліцыі ў г. Талочын. (С.Я.)

1 ПАЎГОДДЗЕ

ГУС (Галоўнае статыстычнае ўпраўленне) апублікавала паведамленне аб выкананні нацыянальнага плана гаспадарчага развіцця ў I паўгоддзі 1967 года. З паведамлення вынікае, што ў канцы чэрвеня гэтага года краіна налічвала 31,9 мільёна жыхараў. У I паўгоддзі прамысловая прадукцыя ўзрасла ў параўнанні з I паўгоддзем мінулага года на 8,9 працэнта, колькасць працуючых у дзяржаўнай гаспадарцы ўзрасла на 3,4 прац., рознічны продаж — на 6,8 прац., а абарот у замежным гандлі — на 11,5 прац. Да выкарыстання аддадзена ў гэтым часе шэраг важных прамысловых аб'ектаў і 56,6 тысяч памяшканняў. Колькасць рагатай жывёлы ўзрасла на 4 прац. Асабліва вялікі ўзрост (ад 5 да 8 прац.) занатаваны ў Быхаўскім, Люблінскім, Беластоцкім і Гданьскім ваяводствах. Колькасць свіней утрымалася на ўзроўні з чэрвеня мінулага года, узрасла колькасць авечак (4 прац.) і коней (2 прац.). У канцы чэрвеня сельская гаспадарка мела 145 тысяч трактараў (узрост на 6 прац.), а лік сельскагаспадарчых гурткоў дасягнуў 34 тысяч (узрост на 1 прац.). Сярэдні намінальны заробак раўняўся 2134 злотых (узрост на 5,2 прац.). У I паўгоддзі праведзена рэгуляцыя заробаткаў для больш 1 мільёна працуючых, а агульны кошт рэгуляцыі ў гадавым маштабе раўняўся 2 мільярдам злотых.

ВУГАЛЬ

Польскі вугаль экспартуецца ў 33 краіны свету, у тым ліку ў 6 сацыялістычных краін. Лік капіталістычных краін, якія купляюць польскі вугаль, павялічыўся ў апошнія гады з 10 да 16. Упершыню ў гісторыі Польшча пачала экспартаваць вугаль у Японію.

МОРКВА І ДУХІ

Масла, якое прадукуюцца з сапсаванага насення морквы, з'яўляецца сыравінай да вырабу духоў. Са 100 кілаграмаў насення, якое з розных прычын не надаецца да сеяння, у Лодзінскім прадпрыемстве «Гэрбаль» атрымліваецца 1 кілаграм масла, якое характарызуецца вельмі прыемным пахам. У год «Гэрбаль» прадукце каля 500 кілаграмаў гэтага масла. Высылаецца яно ў Францыю — маркоўнае масла з'яўляецца найбольш рэнтабельным прадуктам нашага экспарту.

СЦЁКІ

У Зелёнагурскім ваяводстве апрацаваны праект сельскагаспадарчага выкарыстання сцёкаў, якія дагэтуль занечышчалі воды рэк і азёр. Падлічана, што выкарыстанне сцёкаў дасць угнаенне вартасці каля 5,2 тысяч тон азоту, амаль 3 тысячы тон фосфару і каля 3 тысяч тон калію. Запланаваны ўжо на гэтыя мерапрыемствы адпаведныя фінансавыя сродкі.

АЎТАСТОП

Дзесяты ўжо год турысты падарожнічаюць па краіне пры дапамозе «аўтастопу». Зараз на дарогах краіны знаходзіцца звыш 15 тысяч «аўтастопавічаў» — пераважна моладзі.

ПЕРШАЕ ПАЎГОДДЗЕ БЕЛАСТОЦКАЙ ГАСПАДАРКІ

Паводле падлікаў Ваяводскай статыстычнай канторы вартасць агульнай прадукцыі прамысловасці Беластоцкага ваяводства за першае паўгоддзе гэтага года ў параўнанні да першага паўгоддзя мінулага года ўзрасла амаль на 19 працэнтаў. Гэты прырост мог бы быць яшчэ вышэйшым, бо прамысловасць Беластоцкай не выканалася поўнасцю планаваных заданняў. Да плана не хапіла 2,1 працэнта.

У вёсках наглядалася далейшае замацаванне сельскай гаспадаркі. Агульная плошча пасаваў павялічылася на 1,2 працэнта. Сяляне сеялі больш збожжавых культур (на 1,4 працэнта), асабліва пшаніцы. Больш было таксама цукровых буракоў, ільну, бульбы і кукурузы. На 6 працэнтаў павялічылася колькасць быдла, асабліва кароў. Свіней было больш на звыш 5 працэнтаў, авечак — на 10 працэнтаў і коней — на каля 4 працэнтаў.

На аснове ўступнай ацэнкі ваяводскай статыстычнай канторы сцвярджае, што ўраджай збожжа і бульбы ў гэтым годзе будзе больш-менш такі самы, як у папярэднім годзе.

Аказваецца аднак, што сяляне з ураджаю 1966 года прадалі дзяржаве менш аж на 34 працэнта збожжа, як у папярэднім годзе. Гэта адмоўная з'ява. Мы ж змагаемся за тое, каб абмежаваць імпорт збожжа.

Свіней і ялавічыны даставілі сяляне на бойні на 18,4 працэнт больш, малака аддалі ў малачарні больш на 10,7 працэнтаў.

Гаспадары ваяводства ў першым паўгоддзі гэтага года атрымалі ад дзяржавы звыш 600 мільёнаў злотых у якасці кредыту, сярэдне і краткатэрміновых пазык. Значыць, наша вёска будзеца.

У КЛЯШЧЭЛЯХ

Кляшчэлёўскі прэзідыум ГРН наладзіў уласны выраб бетонных элементаў для рознага роду пабудов. Грамадскае прадпрыемства выпускае ў год 41 тысяч шукчарэпаў і 43 тысячы пустакаў. Заказы прыходзяць з Гайнаўскага, Вельскага і Сяміяцкага павятаў. Варта браць прыклад з кляшчэлёўцаў.

НА ПАБУДОВУ ШКОЛ І ІНТЭРНАТАЎ...

...у Сакольскім павеце на працягу 7 месяцаў сабрана звыш 763 тысячы зл. Актыўнасцю ў гэтай галіне адзначыліся карыцыйская грамада, дзе ўжо ў маі гаспадары поўнасцю выканалі свой план збору складчын на грамадскі фонд пабудовы школ і інтэрнатаў.

НА «КУБАК ПОЛЬШЧЫ»

У нядзелю 6 жніўня на Беластоцкім спартыўным стадыёне імя Кусацінскага змагаліся за «Кубак Польшчы» (на ваяводскім узроўні) дзве футбольныя каманды: «Влукняж» з Беластока і «Мазур» з Элка. Лікам 2:1 перамогі дабілася каманда «Мазура», якая такім чынам заваявала «Кубак Польшчы». (Вр)

Нядзеля 13.VIII.

9.35 Program; 9.40 „Muzeum sztuki stosowanej” — Henri Gatis (Moskwa); 10.10 „Przy-pomniamy, radzimy” — „Podorywki”; 10.20 „Pierwszy start” — film fab. pol.; 12.10 Dziennik; 12.20 „Przygody Hucka” — film fab. USA; 13.50 „Przemiany”; 14.20 Teatrzyk w Koszu; 15.00 „Zaproszenie do podróży”; 16.00 Sprawozdanie sportowe; 17.45 „Aku-Aku” — film. dokument. szw.; 19.05 „Słownik wyrazów obcych”; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 Niedzielný program rozrywkowy (Berlin); 20.45 „Dama pikowa” — film fab. franc.; 22.05 Niedziela Sportowa.

Понедзале 14.VIII.

17.30 Dziennik; 17.35 „Śpiewa Wiedeński Chór Chłopięcy — Wiener Sängerknaben” — film austr.; 18.15 „Eureka”; 18.45 „Kino Krótkich Filmów”; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Od Kaukazu do Tien-Szanu” — rep. film.; 20.25 IV TELEWIZYJNY FESTIWAL TEATRÓW DRAMATYCZNYCH: Zb. Szumowski — „Poznańskie Kredowe Koło” (przeniesienie tv spektaklu Państwowego Teatru Polskiego w Poz-

naniu); 21.25 Dziennik; 21.40 „Przed północą” — film rozr. węg.

Wtorek 15.VIII.

10.00 „Cienie nad Notre Dame” — film fab. NRD cz. II; 10.55 Przerwa; 17.05 Program; 17.10 Telekram; 17.25 Dziennik; 17.30 TELEFERIE: 1. „TV Kronika Podwórkowa”; 2. „Przygody Robin Hooda” — film, 3. „Przez ogień i wodę” — rep. (Warszawa, Katowice, Moskwa); 18.50 „Kwadran zagadek”; 19.05 TV Kurier Warszawski; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 „Selim” — film pol.; 20.20 Koncert arii operowych i fragmentów baletowych (Moskwa); 21.10 „Cienie nad Notre Dame” — film fab. NRD cz. II; 22.05 Magazyn Medyczny; 22.35 Dziennik.

Sroda 16.VIII.

10.00 „Cudze dzieci” — film fab. radz.; 11.15 Przerwa; 17.25 Program; 17.30 Dziennik; 17.35 PKF; 17.45 „Alessandro Blasetti” („Sylwetki X Muzy”; 18.30 Wszelchnia TV: „Klub opowieści z myszką”; 19.05 „Koziołki na wieży” — film pol.; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Dobry wieczór, jak minął dzień”; 20.30 „Alfabet rozrywki” — film rozr. belg.; 20.55 „Światowid”; 21.25 „Zamach na burmistrza” — film tv USA cz. II; 22.15 Dziennik.

Czwartek 17.VIII.

17.20 Program; 17.25 Dziennik; 17.30 „W Hi-malajach” — film („Za siedmioma górami”); 17.55 „Azymut”; 18.25 „Kiedy trzeba podjąć decyzję”; 19.05 „Wiatr od morza” — film pol.; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.15 VII Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie —

„Dzień Międzynarodowy”; w przerwie około 21.45 Dziennik.

Piątek 18.VIII.

10.00 „Dwa pietra szczęścia” — film fab. węg.; 11.35 Przerwa; 17.25 Dziennik; 17.30 TELEFERIE: 1. „Liga Entuzjastów Wakacji”; 2. „Przygody Robin Hooda” — film; 18.35 Wszelchnia TV: „Ostrożnie: Atlantyda”; 19.05 TV Kurier Mazowiecki; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 „10 minut recenzji”; 20.15 VII Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie — „Dzień Polski”; w przerwie ok. 21.25 Dziennik.

Sobota 19.VIII.

10.00 „Niepotrzebni” — film fab. franc.; 11.00 Przerwa; 17.05 Program; 17.10 Program tygodnia; 17.30 Dziennik; 17.35 „Spotkanie z przysio-dą”; 18.00 „W matni” — film tv pol. („Powrót dr von Kniprode”); 19.20 Dobranoc; 19.30 Monitor; 20.15 VII Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie — „Piosenka nie zna granic”; w przerwie ok. 21.25 Dziennik; 22.45 „Niepotrzebni” — film fab. franc.

11 sierpnia, piątek

9.00 Dziennik; 9.15 Film dla dzieci; 9.45 „Tańce słowiańskie”; 10.25 Film dla uczniów; 14.50 Program; 14.55 Dziennik; 15.00 Tydzień Tadzye-

kiej SRR w Moskwie; 16.00 Film naukowo-popularny dla uczniów; 16.20 Dziennik; 16.35 Wiadomości wiejskie; 17.00 Piłka nożna: „Torpedo” (Moskwa) — „Spartak” (Moskwa); 18.45 „Sztafeta nowin”; 19.45 „Bokser” — film.

12 sierpnia, sobota

10.20 Program; 10.25 Dziennik; 10.30 Program sportowy dla uczniów; 12.00 Tydzień Tadzyckiej SRR w Moskwie; 12.30 Dla przedszkolaków; 13.00 Film TV (NRD); 13.50 Dziennik; 14.00 „Z kamerą filmową w walce”; 14.50 TV konferencja prasowa; 15.30 Klub filmowy; 16.30 „Ogoniok”; 17.30 Spektakl teatralny z Moskwy; 20.15 „Expo-67”; 20.30 Rumuńskie ludowe pieśni i tańce.

13 sierpnia, niedziela

7.55 Program; 8.00 „Budzik”; 8.30 Gimnastyka; 9.00 TV spektakl dla uczniów; 9.40 W muzeum sztuki im. Puszkina; 10.10 „Młodość”; 10.40 Tydzień Tadzyckiej SRR w Moskwie; 11.10 Biało-ruscy budowlani; 12.00 Koncert życzeń; 12.35 „Od Lutego do Października”; 12.50 Almanach „Poezja”; 13.35 Dzień budowlanych; 14.15 Wszelchniawski Festiwal Twórczości Amatorskiej — koncert; 14.45 Program satyryczny; 15.15 „Kiosk muzyczny”; 15.45 Spektakl TV; 18.00 Dziennik; 18.30 Tydzień Tadzyckiej SRR w Moskwie; 19.45 Kronika filmowa; 20.00 Program rozrywkowy z Berlina.

Група гродзенскіх камсамольцаў у лагера на Пулька.

БРАТЫ-СУСЕДЗІ

У ЛАГЕРЫ ДРУЖБЫ І РАМАНТЫКІ

Рэпарцёр «Нівы» наведаў Пулька, што над рэчкаю Супрасль. Гэты візіт быў не проста наведаннем месца, дзе адпачывае ў вольны час многа беластачан. Мэтай наведання быў гарцэрскі лагер Гуфца ЗГП Беласток-павет, які ад некалькі год тут разбівае свае палаткі. Сёлета лагер незвычайны: у госці да беластоцкіх гарцэраў прыехалі на адпачынак сябры-суседзі — камсамольцы з гродзенскай вобласці.

Ля ўвахода ў лагер гарцэр-вартавы з маладзёжнай службы руху. Зараз прадстаўляе нас каманданту лагера **Зосі Фалькоўскай**, без дазволу якой ніхто чужы не мае права ўваходзіць на тэрыторыю лагера. У лагеры цішыня, толькі каля некаторых палатак увіваюцца гарцэры з гаспадарчай дружыны.

— А дзе вашыя гарцэры? — пытаюся ў Зосі.

— Крышку вы спазніліся. Зараз усе выйшлі ў лес на акцыю «Залатое руно». Вернуцца аж на абед.

— А дзе можна сустрэць вашых гасцей?

— Яны таксама рэалізуюць акцыю «Залатое руно». Асталіся толькі дзве дзяўчынкі — дзяжурнымі. Яны на кухні.

— Як укладаецца сужыццё?

— На гэтае пытанне не ўмею адказаць, таму што ў нас такая праблема не існуе. Вам як журналісту раю застацца і паназіраць. Магу сказаць як мы іх прынялі. Проста гродзенскія камсамольцы з'яўляюцца ў нас нармальнаю IV-таю дружынаю. Рэалізуюць усе праграмныя заняты, прадбачаныя намі, з тым, што дружынавай у іх **Людміла Мікуловіч** — студэнтка Гродзенскага медыцынскага інстытута. А сустрэць нам хацелася іх як найлепш. Адным словам, на адкрыцці быў між іншым і сакратар Павятовага Камітэта ПАРП у Беластоку **Аляксандр Камінскі**, які вельмі цёпла павітаў гасцей і ўручыў ім гарцэрскія мундзіры. Так што цяпер іх цяжка адрозніць ад нашых гарцэраў.

Паколькі не было ў час нашага наведання тых, каго мы хацелі сустрэць, трэба было прыехаць яшчэ раз. Дагаварыліся на паслябеднюю пару. Фактычна прыбылі ў перадвечэрні час. Якраз удзельнікі лагера рыхтаваліся

да аднаго з прыймайшых пунктаў парадку дня — вячэры. Але перад гэтым неабходна памыцца. Над рэчкаю Супрасль сустрэлі мы ўсіх і камсамольцаў і гарцэраў як старанна, пасля «Залатого руна», абмывалі рукі. Пасля вячэрняга туалету каманда: «Станавіся! І ўсе ідуць на вячэру.

Толькі пасля вячэры я змог перакінуцца некалькімі словамі з **Людмілай Мікуловіч**. Яна сказала:

— Тут нас 15 камсамольцаў, вучняў у асноўным 9—10 класаў са школ Гродзеншчыны. Гэта самыя лепшыя вучні нашых школ. Хачу сказаць, што нас тут вельмі цёпла прынялі, за што мы нашым беластоцкім сябрам вельмі, вельмі ўдзячны. Праграма пабыўкі нашых камсамольцаў багатая. Мы пабывалі на экскурсіі ў Варшаве, праводзілі спартакіяду ў Супраслі, наведвалі Дзіцячы дом і, безумоўна, горад Беласток.

— Якія ўражанні аб нашых гарцэрскіх лагерах?

— Мне асабіста вельмі падабаецца, так падабаецца, што аж не хочацца думаць, што хутка трэба развітацца. Шчыра кажучы, у параўнанні з нашымі лагерамі, тут больш рамантыкі.

Вера Лапіна — завуч адной са школ Гродна. Яна з'яўляецца кіраўніком 30-асабовай дэлегацыі камсамольцаў (15 было ў лагера ЗГП у Зялёнай) сказала: — Напішыце, што сустрэлі нас цудоўна і што нам тут вельмі, вельмі добра.

З палаткі камсамольцаў чуваць песня «Мальчышкі, мальчышкі...» Заглядаю. Хлопцы адпачываюць.

— Адчуваем сябе вельмі добра, але цікава, як спадабаецца вашым гарцэрам у нашым лагера ў Грандзічах, які носіць імя Гагарына. Думаем, што нашыя сябры іх таксама цёпла прынялі.

Гарцэрская арганізацыя зрабіла абмен. Трыццаць вучняў Гродзеншчыны прыехала ў лагера Беластоцшчыны, а беластоцкія гарцэры пабывалі ў гродзенскіх лагерах. Ці не карысным было б распырыць гэты абмен у наступныя гады? Гэта ж надта павучальнае, эмацыянальнае і карыснае.

А. Карпюк
фота аўтара

НАЦЫЯНАЛЬНЫЯ СПРАВЫ

Кіраванне развіццём нацыі

28 нумар тыднёвіка «Polityka» ад 15.VII.1967 г. змяшчае артыкул Ежы Клера пад загалоўкам: «Naród, któregoś dano dobrobyt». У артыкуле гаворыцца аб развіцці азіяцкай рэспублікі Кіргізіі за гады савецкай улады. Да рэвалюцыі амаль зусім не было тут гарадоў, а тэрыторыя засялялі качуючыя кіргізскія плямёны.

Аўтар сцвярджае, што ў Кіргізіі зрэалізаваны быў у вялікім маштабе эксперымент кіравання раз-

віццём нацыі звонку. Развіццё гэтае, на думку аўтара, было б немагчымым без разбурэння плямёна-радавой традыцыі. Адбылося гэта праз перамяшанне нацыі. Зараз не толькі гарады, але і амаль усе калгасы Кіргізіі маюць шматнацыянальны характар. Кіргізкае насельніцтва складае зараз 40,5 прац. насельніцтва рэспублікі, другое месца займаюць рускія — 30,2 прац.

У заключэнні артыкула аўтар падае лікі ілюструючы ўзрост вучоных кіргізкага паходжання ў навуковых установах рэспублікі. Вось яны: у 1960 годзе кіргізскіх вучоных было 24 прац., у 1963 — 28 прац., у 1966 — звыш 30 прац. (п)

РАЗМОВЫ АБ КУЛЬТУРНЫМ

ЖЫЦЦІ

Рэдакцыйная сяброўка Яся (што інакш Зоркай завецца), пстрыкнула сваім неадлучным фотаапаратам — і выйшлі мае размоўцы — дзве мілыя дзяўчыны з Будаў. Стаяць на здымку ў акне свайго клуба.

Наша гаворка будзе таксама аб клубе ГС у Будах сярод Белаежскай пушчы.

Кіраўнічка клуба — **Ірэна Камарэўская** (на здымку злева). Тая другая — сястра Іркі і яе няплатная памочніца — **Галія Смагла**.

— Клуб арганізаваў вам ГС у Белаежы. Калі гэта было?

— У снежні 1964 года. А тэлевізар у клуб купіла ГРН у Белаежы.

— І як, змянілася што?..

— Калісь збіраліся каля платоў, цяпер у клубе. Вядуцца тут размовы аб фільмах, бо такія раз у месяц высвятляюцца, аб тэлевізійных перадачах. Хто іграе ў шашкі, шахматы.

— А нейкія большыя імпрэзы?

— Арганізуем вечарыны з танцамі.

— Хто гэта «мы арганізуем?»

— Гэта значыць, рада клуба. Яна займаецца парадкам.

— Ці старэйшыя прыходзяць?

— Вельмі многа. Пагаварыць. Глядзяць, як гуляюць іх дочки, як захоўваюцца, хто лепш адзеты.

— А ваша рада клуба, вы ўспомнілі пра яе, хто ўваходзіць у яе склад?

— **Юзэф Байр**, старшыня наш, солтыс, чалавек каля 60-ці. **Юзэф Савіцкі**, намеснік яго, старшыня гуртка ЗМВ у вёсцы. **Ануфрый Валадзевіч** — сакратар, таксама са старэйшых, прадстаўнік ПОП. Членамі з'яўляюцца **Уладзімір Немцуновіч**, **Міхал Смактуновіч** — абодва з ПОП, і я, — дадае Ірка, — з ЗМВ.

— Вы, Ірэна, вядзеце гэты клуб ад пачатку. Якая ваша думка: ці ў Будах, у такой вёсцы, клуб такі патрэбен?

— Абсалютна так!

Тут у нашу размову ўмешваецца жывая **Галія Смагла**:

— Як Ірка выязджае хоць на пару дзён, то моладзь лазіць як блудная. «Што будзе, — гавораць, — Ірка паехала». Клуб тады закрыты.

— А Ірка куды выязджае, калі не сакрэт?

— Яна завочна вучыцца ў эканаміч-

ВЯЛІКІ ЧЫТАЛЬНІЦКІ КОНКУРС

ХТО ШТО СКАЗАЎ?

ІРЫНА ШЫМЧУК, Бельск, вуч., 16 год.

Прачытала:

«Адплата» Я. Коласа.

«На прасторах жыцця» Я. Коласа.

«На ростанях» Я. Коласа.

«Многа пісьменнікі напісалі кніжак аб вайне. Але паэма «Адплата» вельмі пераканаўча гаворыць нам аб тых жа справах ваенных, якіх мы ўжо не памятаем. Яна з'яўляецца дакументам героісты беларускага народа, а маладое пакаленне не павінна аб гэтым забываць».

МІКАЛАЙ БУСЛОВІЧ

Аўгустова, Бельскі павет, вучань, 16 год.

Прачытаў:

«Сымон Музыка» Я. Коласа.

«На ростанях» Я. Коласа

«Ірына» М. Лынькова.

«Асабліва падабаецца мне паэма Коласа «Сымон Музыка», у якой паказаў аўтар лёс народных талентаў у капіталістычным грамадстве. Сымон — малады хлапец, яшчэ дзіця, з вялікімі цяжасцямі мусіць прабіваць сабе дарогу ў жыцці. Усюды яго зневажаюць, не даюць развівацца яго таленту, хочучы ўцягнуць на службу для капіталістаў. Але Сымон астаецца верны народу, з якога выйшаў, уцякае з замку і ідзе будзіць народ да рэвалюцыі».

ЛІДА ВАУРЭШУК

Чыжы, Гайнаўскі павет, 14 год, вучаніца.

Прачытала:

«Курган» Я. Купалы

«Міколка-паравоз» М. Лынькова

«Палескія рабінзоны» Я. Маўра.

«Выбраныя творы мне вельмі падабаліся. Я тут убачыла сапраўднага героя, якім быў Міколка. Ён ваяваў з немцамі. «Палескія рабінзоны» — тут героямі з'яўляюцца таксама два хлопчыкі, якія выдалі бандытаў у рукі ўлады. Я хацела б быць такім героем. Тыя хлопцы з кніжак былі адважнымі».

НАДЗЕЯ ЗЯЛІНКА

Сухавольцы, Гайнаўскі павет.

37 год, гаспадыня.

Прачытала:

«Адплата» Я. Коласа.

«Вякапомныя дні» М. Лынькова.

«Сын Парашчанскага палка» М. Танка.

«Выбраныя мною творы вельмі мне падабаліся. Аўтары ў іх адлюстроўваюць подзвігі партызан, паказваюць нялюдскія здзекі фашыстаў над беларускім народам. З гэтых кніжак мы даведваемся аб цяжкай працы партызан, якія стаялі ў абароне народа».

ным тэхнікуме ў Элку...

— А многа жанчын горнецца да вашага клуба?

— Многа замужніх. Вельмі актыўная наша кіруючая гуртком вясковых гаспадынь **Яніна Шумарская**. Таксама **Алэйза Камарэўская**, **Марыя Шумарская**, **Анна Валадзевіч**, **Леакадзія Сарноцкая**.

— А хлопцы?

— Тры браты Савіцкія: **Юзэк**, **Тадзік**, **Богдан**. Некаторыя працуюць у Белаежы, Гайнаўцы, Беластоку нават, але

на нядзелю з'язджаюцца сюды.

У клуб людзі сыходзяцца пад вечар, а зараз дзесь там кожны на сваім месцы працы куды лёс.

Радаснай усмешкаю ў акне клуба развітаюцца з намі дзве яго гаспадыні — Ірка і Галія.

Вера Леўчук
фота: **Яніна Чэрнякевіч**

Ніва
№ 33 (598)

13 жніўня 1967 г.
3 стар.

НА ГАЙНАЎСКІМ БАСЕЙНЕ

ФОТАРЭПАРТАЖ
ЯНКІ ЦЯЛУШЭЦКАГА

Канікулы, канікулы...

На сонцы добра адпачываць і загараць.

А можна загарэць і так.

Дзявочым марам няма і тут спакою.

АЛЯКСЕЙ КАРПЮК

У Вялікую Айчынную вайну адзін час я быў у дэсантнікаў, якія стаялі ў Гута-Міхалінскім лесе. Зімой да нас у Гуту прыбыў з партызанскай брыгады імя Каліноўскага капітан Вайцяхоўскі — тонкі псіхалаг і абаяльны чалавек. Разам з капітанам прыбыла і яго слава. Абаяльнасці адважнага камандзіра паддаўся таксама і я.

Брыгада Каліноўскага са ста дваццаці чалавек атрымала заданне перабазіравацца ў маю мясцовасць — у ляс, што паміж Беластокам і Гродна. Сабраліся ў паход. Камбрыг параўся са мною, дзе б па дарозе папоўніць харчовыя запасы. Партызаны звычайна ішлі ноччу, па бездарожжы, а днём прытойваліся дзе-небудзь у лесе і адпачывалі. Не могуць прасачыць за іх пераходам у цемры, немцы пад пагрозай смерці абавязалі старастаў вёсак дакладваць у камендатуру кожны дзень, што ўзялі за ноч партызаны, з улікам кожнага яйка, кожнага кавалка хлеба, збанка малака. Маючы такія дадзеныя з цэлай вобласці, дзяжурны афіцэр разнісіў іх па карце. Праз пару дзён яму няцяжка было вызначыць кірунак пераходу груп і колькасць людзей у іх.

Наш паход на Гродзеншчыну і Беласточчыну павінен стаць нечаканасцю. Запасы ежы трэба было зрабіць гэтак, каб немцы не заўважылі. Надта хацелася адудзячыць Вайцяхоўскаму, што ён мяне ўзяў у групу, якая будзе дзейнічаць у маіх родных мясцінах. Хацелася пахваліцца багаццем свайго краю. Я ўспомніў, як перад Грунвальдам калісыці Ягела ў Белавежскай пушчы

цэлую зіму паляваў на зуброў, з дружнай ганяўся за дзікамі і аленямі, сушыў мяса для ўсёй арміі, рыхтаваўся да бітвы. Потым так забяспечвалі сябе мясам паўстанцы 1831 года, а ў 1863 — каліноўшчыкі!

— У Белавежы — цэлы статак зуброў! Заб'ем аднаго самца, і ўсім хопіць на тыдзень ежы — запэўніў я камбры-

партызаны. Гэта было тое месца ў свеце, дзе яшчэ ў натуральных умовах пасвіліся стэпавыя волаты. Адзін наш вучоны нават ахвяраваў сабою — захацеў захаваць чалавечтву гэтых апошніх зуброў — і з чэрвеня 1941 года не пакідаў запаведніка. Колькі гэты, немалады ўжо, мучанік мусіў выцерпець у вайну, няцяжка сабе ўявіць.

га. — Ведаю, дзе іх знайсці ў пушчы! Вайцяхоўскі задумаўся. Пачалі мы лічыць. Забіты і выпатрашаны самец важаў, мабыць, тону. Тысячу кілаграмаў мяса падзяліць на сто дваццаць — паўпуда на брата. Хопіць гэтага прынамсі на тыдзень.

— Вядзі! — кінуў Вайцяхоўскі. Зуброў тады ў Белавежы асталася ўсяго 14. Іх не чапалі ні немцы, ні

Шкада было пераводзіць рэдкіх звяроў, але сябе я пацешыў, што ў зубровым статку многа самцоў і жывуць яны нязгодна. Толькі цяпер я разумею, што мяне інстынктыўна цягнула зноў паглядзець на мару майго дзяцінства — лясных цароў!

З Гута-Міхаліны, ў Белавежскую пушчу валакліся мы дзён пяць: хітравалі, блыталі сляды, разведвалі даро-

гу. Нарэшце, згладнелыя, перамерзлыя і аслабелыя, апынуліся мы ў пушчы ля загародкі з тоўстых жэрдак. Сто дваццаць чалавек раптам ажывіліся і пералезлі цераз жэрдкі. А вось і звяры. Чарада бурых аграмадзін бяспечна сабе адпачывала. Самцы з заізнай поўсцю, стоячы, спакойна жавалі жвачку. За імі на снезе ляжалі зубрыкі. Водаль, рахманыя, дурэлі цяляткі.

Пачуўшы, што зашасталі боты, зубры некай даверліва і з цікавасцю павярнулі да нас мысы, не крануліся з месца. Быццам яны лічылі за зусім натуральнае, што з'явіўся тут яшчэ хтосьці, і ніяк не трывожыліся. Толькі цяляткі задралі хвасты, паімчалі да мацярок. Адзін жа волат нязлосна набычыўся на нас, грэбнуў капытамі, абдаў сябе снегам. Потым трасануў бародай — заласкалі ільдзяныя касцяшкі. Тады пругка выгнуў спіну, пацягнуўся, уздыгнуў, як паравоз. «Эх, хлопчыкі, сілы, халера, колькі сабралася ва мне!... Што зробіш, няма куды яе падзець!...» — казалася ўся яго пастава.

Ад відoku самаўпэўненых бурых волатаў партызаны як бы анямелі.

— М-м! — хтосьці выдыхнуў у цішы.

Раптам мне і маім сябрам зрабілася сорамна ад таго, што мы задумалі зрабіць. Адхацелася і есці. Зрабілася нават бы цяпле. Мы з Вайцяхоўскім не маглі глянучы адзін аднаму ў вочы. Усе мы мінут пяць яшчэ падзівіліся на зуброў, паахалі і цішком палезлі цераз агарожу назад.

ЗАПОЗНЕНАЯ РЕАКЦИЯ

Машына прэзідэнта праязджала міма дуба, які на адно імгненне схаваў Джона Кенедзі ад стралка на шостым паверсе склада. Эйб Запрудэр, прыпаўшы да сваёй кінакамеры, здымаў прэзідэнцкую машыну, якая набліжалася да яго. Нелі (Конэлі) паказала на прыезд пад вядуктам і сказала Джэкі: «Мы амаль прыехалі. Гэта за мастом». Джэкі думала, як прыемна будзе ўехаць у халаднаваты цень тунэля. Тут усё здавалася такім спакойным.

Машына прэзідэнта ішла са скорасцю

11,2 мілі ў гадзіну. Яна мінула дрэва. Запрудэр павольна паварочваў сваю кінакамеру за аўтамабілем. Дарожны знак, які трапіў у аб'ектыў, на адно імгненне загародзіў машыну. Але яна больш не была схавана ад акна на шостым паверсе.

Пяцігадовы сын Чарльза Брэнда, што стаяў на тратуары, баязліва падняў руку. Прэзідэнт весела ўсміхнуўся яму. Ён таксама падняў руку, каб памахаць яму. І раптам рэзкі, аглушальны гук.

Большасць людзей, што сядзелі ў машынах, якім калі-небудзь прыходзілася страляць, адразу ж зразумелі, што гэта стрэл. Агенты Белага дома былі ў замаяшанні. Усе яны — Келерман, Коусан, Грыр, Рыдзі і Хіл — падумалі, што дзесьці ўзарвалася петарда, і толькі калі Кпінт Хіл убачыў, што прэзідэнт нахіліўся наперад і схопіўся за шыю, ён, які валодаў імгненнай рэакцыяй, выскачыў са сваёй машыны, што ішла ззаду, і кінуўся да машыны прэзідэнта. Хуткасць рэакцыі агентаў, якія знаходзіліся бліжэй за ўсё да прэзідэнта, мела велізарнае значэнне ў гэтыя секунды пасля першага стрэлу. Ёсць стандартныя выпрабаванні, што вызначаюць гэту рэакцыю, і кожны пілот рэактыўнага самалёта, які не вытрымае выпрабавання, не дапускаецца да штурвала. Аднак ад целаахоўнікаў прэзідэнта не запатрабавалі, каб яны прайшлі гэтыя выпрабаванні.

Мала таго, рэакцыя чалавека замаруджаецца з узростам, а тэмп яго жыцця можа яшчэ больш замарудзіць

яе. Тэмп жыцця агентаў сакрэтнай службы быў неймаверна напружаны. Людзі, якія неслі службу ў Белым доме, кожны месяц перараблялі ад 50 да 80 гадзін. «У сорак гадоў, — гаварылі яны паміж сабой, — чалавек на нашай рабоце ўжо стары». Нягледзячы на гэта, па традыцыі бліжэй за ўсё да Кенедзі былі старэйшыя агенты. Грыру, вадзіцелю машыны прэзідэнта, было 54 гады, Келерману, які сядзеў побач з Грырам, — 48 гадоў. Яны маглі звярнуць убок пасля першага ж стрэлу, але на працягу пяці жахлівых секунд яны былі быццам паралізаваныя.

Ярбара, які сядзеў у машыне віцэ-прэзідэнта, адчуў пах пароху. «Божа мой, — закрываў ён, — забілі прэзідэнта!» Агент Руфус Янгблад тут жа пераскочыў праз спінку перадняга сядзення да Джонсана. Ён не быў такі ўпэўнены, як здавалася. Ён нават падумаў, як будзе бязглузда, калі ўсё гэта яму проста здалася. Але ўсё ж цвёрдым голасам загадаў: «Уніз!» — і прыкрыў сабой Джонсана.

Рою Келерману здалася, што ён пачуў вокліч прэзідэнта: «Божа мой, мяне ранілі!» Рой аглянуўся праз левае плячо, Грыр праз правае. Машына віхляла з боку ў бок, павольна з'язджаючы з цэнтральнай лініі. І тут абодва убачылі, што Кенедзі ранены. У гэты момант Джон Конэлі зразумеў, што і ён ранены. Ён нахіліўся наперад, убачыўшы кроў на сваім калене, і схіліўся налева ў бок жонкі.

Губернатар вырашыў, што ён асуджаны. Яго ахапіла паніка. «Не, не, не, не, не! — закрываў ён. — Яны заб'юць нас абодвух».

Жаклін Кенедзі пачула яго крык. Яна падумала: «Чаго гэта ён так крычыць?» — і з хваляваннем павярнулася да мужа.

Грыр павярнуўся наперад і выраўняў машыну. Келерман зноў аглянуўся. Але ні той, ні другі яшчэ нічога не зрабілі.

Першая лэдзі — яна ў апошні раз была першай лэдзі — устрыжана схілілася над прэзідэнтам. На яго твары быў задумнены выраз. Жаклін так часта бачыла гэты выраз, калі ён раздумваў над цяжкім пытаннем на прэс-канферэнцыі. Затым незвычайна прыгожым рухам ён падняў правую руку нібы для таго, каб адкінуць назад пасму сваіх каштанавых валасоў, але рука яго задрожала і бяспільна ўпала. Ён хацеў узяцца за патыліцу.

У машыне прэзідэнта панаваў жах. Апошняя куля трапіла Джону Кенедзі ў галаву, паразіўшы мазжачок. Нахіліўшыся над мужам, Жаклін убачыла, як ад яго патыліцы пачаў аддзяляцца кавалак чэрапа. Спачатку крыві не было. А ў наступнае імгненне кроў прыснула фантамам, заліваючы яе, мужа і жонку, Келермана, Грыра, абіўку машыны. Касцюм прэзідэнта прамок наскрозь. Ружы былі ўсе ў крыві. Твар паліцэйскага Бобі Харджыса, які ехаў побач на матацыкле, таксама быў запырсканы крывёю. Келерману

...што адбылося ў іх спецыяльнае пасяджэнне на тэму... як захаваць дзіця перад калецтвам і паносам.

І адна хвароба, і другая малым дзецям пагражае, асабліва летам.

Статыстыка кажа: 27,3% усіх выпадкаў прыпадае на ліпень і жнівень. П'яныя матацыклісты, сельскагаспадарчыя машыны, хат-

ШК — Ваяводскае праўленне паведамляе...

няя жывёла — ад гэтага калечацца дзеці.

Справа паносаў у нованароджаных мае сваю прычыну ў брудзе. У 1966 годзе ад паносу на Беласточчыне памерла 129 малых дзяцей. Але гэты год быў добры. Раней памірала значна больш ад гэтай хваробы.

Статыстыка кажа: вясковыя маці вельмі рэдка заглядаюць са сваімі малымі дзяцямі ў дзіцячыя парадні. А там можна ж даведацца, як абыходзіцца з дзіцём, каб не захварэла яно.

Запомніць трэба, што галоўнай прычынай захворвання на панос з'яўляюцца мухі, якія пераносіць заразкі гэтай хваробы. (ВЛ)

Паслугі ПКО

У апошні час ПКО яшчэ далей расшырыла свае паслугі. Зараз тут можна рэгуляваць кватэрныя аплаты, аплату за газ і электрычны ток, за тэлефон, раты ў ОРС, складчыны страхавання ў ПЗУ і ЗУС, аплаты за кіраванне ў дамы адпачынку, за падпіску на часопісы і кніжкі, а таксама іншыя грашовыя разлікі. Як вядома, гэта можна рабіць як у аддзелах ПКО, так і яго аенцыях (напр. у вёсцы Дзяніскі).

Належнасці, аб якіх вышэй мова, можна рэгуляваць як наяўнымі грашымі, так і маніпуляцыйнай аплатай — адпісваннем з ашчаднай кніжачкі ПКО.

Гэта вялікая палёгка для працуючых галоўным чынам там, дзе знаходзяцца аенцыі ПКО. (ак)

здалося, што твар яму заляпіла мокрае плавінне.

Джон Конзлі крычаў і крычаў ад болі і страху. Гледзячы на мужа, Нелі пачала таксама крычаць. Яны былі ў жаху. Жаклін стала на сядзенне на калені і, павярнуўшыся да гратуара, закрычала: «Божа мой, што ж гэта робіцца! Божа мой, яны забілі Джэка, яны забілі майго мужа. Джэк! Джэк!» Цяпер і целахоўнікі на пярэднім сядзенні пачалі рэагаваць: «Павярні ў бок», — сказаў Келерман Грыру. А ў мікрафон ён сказаў: «Лоусан, гаворыць Келерман. Нас ранілі. Пакажыце нам дарогу ў шпіталь». Ззаду машыны на багажніку знаходзіліся металічныя ручкі для агентаў і падножкі з кожнага боку запаснога кола. Клінт Хіл трымаўся рукой за левую ручку, і нагата яго стаяла на левай падножцы праз 1,6 секунды пасля апошняга выстралу. У гэты момант Грыр рэзка націснуў на педаль газу, машына рванулася наперад, нага Клінта саскочыла з падножкі, і яго пацягнула за машынай. Пані Кенедзі павярнулася назад і працягнула яму руку.

Яна ўцягнула Клінта ў машыну, а ён штурхнуў яе назад на сядзенне, прыкрыўшы яе сабой. Але цяпер усё было скончана. Яшчэ з вуліцы ён убачыў рану ў галаве Кенедзі і зразумеў, што яна смяротная. Ён ведаў, што служба бяспекі не выканала свайго абавязку, і ў роспачы біў па борце машыны свабоднай рукой.

(Працяг будзе)

У ПОШУКАХ ШЧАСЦЯ

У гасцях у цёткі Фядосі

Зайдем тады ў госці да маёй суседкі — цёткі Фядосі. Цётка Фядося, як заўсёды, мілая і дабрадушная, прывітае нас каскадам цёплых слоў ды за стол папросіць сесці. Прынясе цётка водкі, змеішанай з вішневым густым сокам, намажыць яечні, нарэжа горбу свойскай каўбасы ды ўорнага, разовага хлеба.

У цёткі Фядосі можна рассесціся свабодна за масіўным, дубовым сталом, каўбасу можна есці нават рукою, без відэльца, — рассядземся тады ды пачнем есці, запіваць, хваліць смак свойскай каўбасы, здаровага, сялянскага хлеба і пах вясковага паветра за акном.

У цёткі Фядосі часта бываюць госці з горада: сын з нявесткаю, што жыве ў Беластоку, дачка, якая вучыцца ў Варшаве, і пэўная высокаадукаваная пані з Варшавы, якая вельмі палюбіла цётку і дапамагла дачцы дастаць у варшаўскія школы. Вачыўся я раз з гэтай паняй у Беластоку. У размове захаплялася вёскаю, свежым паветрам і цёткаю Фядосяю.

— Калі пабуду ў вёсцы, — гаворыць, — пачынаю верыць, што на свеце існуюць яшчэ людзі. Збрыдла мне пазіраваная, гарадская учцівасць, ветлівасць і прыгажосць. На вёсцы адчуваю чалавека ў цэлай яго сапраўднасці, ва ўсім яго аўтэнтызме.

Так кажа пані з Варшавы. Пані з Варшавы адчувае кантраст, які адчуваюць усе, выязджаючы з горада ў вёску: у горадзе ўсе ненатуральна прыгожыя, ненатуральна чыстыя, ненатуральна вельмі і ненатуральна разумныя. У адрозненне ад горада, у вёсцы ўсё здаецца быць простым і звычайным: размова прастадушная, гасціннасць шчырая, непадробленая, здаровая прыгажосць. Людзі жывуць тут, здаецца, жыццём натуральным, без напышлівасці і лішняга багажу вытанчаных манер.

Так здаецца людзям з горада. Цётка Фядося многа чаго ім прабае: і тое, што ходзіць па вуліцы амаль зусім голая, і што ў Бога не вераць, і што гутаркі іх часта па-дзіцячаму смешныя і неразумныя. Такі ўжо цяпер дзіўны свет настаў. Аднак у адносінах да сябе цётка Фядося значна больш патрабавальная.

Вось хаця бы цётка ў гасцях — на фэсце ў суседняй вёсцы. Галодная, сасмаглая, — а на сталі — чаго хочаш: еш і пі. Аднак есці ў гасцях непрыстойна, а ўжо зусім не выпадае наядца. Выпадае толькі прабаваць усяго па крышачцы, ды на назойлівых запрасіны гаспадароў да яды адказваць, што я, моў, негалодная, што ўжо наелася і г.д. Затое гаспадароў абавязвае даведзеная да крайнасці гасціннасць, праз меру поўны стол і пастаяннае прымушанне гасцей да пачастунку.

Бо вясковае жыццё было заўсёды поўнае ўмоўнасцей, штучных перагараў і забарон, у не меншай ступені, чымсці жыццё жыхара сённяшніх высокацывілізаваных гарадоў. Розніца толькі ў тым, што на колькі ў горадзе гэты своеасаблівы тынк уласцівага чалавечага аблічча, які называем культурай жыцця, зацірае, выгладжвае ўсе няроўнасці, шурпатасці аблічча і характару, усе недалікатнасці і грубасці, падкрэслівае тонкасць манер, жэстаў і кішталтаў, — на столькі стыль жыцця традыцыйнай вёскі наадварот: шорсткасць, суровасць, патрабавальнасць, сілу волі і звычайную фізічную сілу ставіць на чале чалавечых вартасцей, адкідаючы ўсялякую спешчанасць і вяласць.

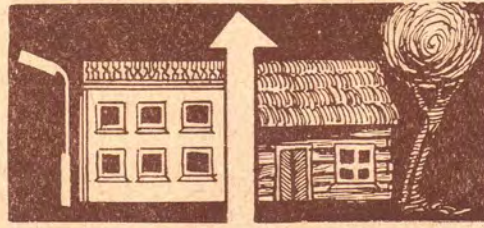
Людзі традыцыйнай вёскі на роднага бацьку кажуць «мой стары», на маці «мая старая», а на жонку «мая баба».

Але ці мала сярод іх такіх, каму хацелася б бацьку называць «татам», маму — «маменькай», а жонку «галубчэчкай»? Кім бы аднак быў у вачах сваіх суседзяў і сяброў вясковы мужчына, які б не дэманстравалі штодзённа сваёй мужчынскай расшчэпленасці, грубасці і бесцярпмоннасці? Распешчаным панічом, маміныскам, лялюскам, нікуды не прыдатным у суровай вясковай супольнасці. Не пасаваў бы ён да пераказанага традыцыйнага вобразу сяляніна, да агульнай атмасферы засмечанай, вясковай вуліцы.

Чаму ж тады безупынна вяртаюся да гэтых адыходзячых у мінулае постацей: Максіма, Фядосі, дзядзькоў і цёткаў Старой Вёскі? Чаму паэтыву іх у істоце канфармісцкае і зусім не героіскае жыццё?

Адказваю: Бо і жыццё гэтае і асэнсуюліваючы яго радасці і маральныя вартасці зусім іншыя ад паўсюдных у сённяшнім свеце. Старая Вёска, яе жыццё і культура цікавыя, бо паказваюць, што магчыма іншая развязка чалавечага жыцця і чалавечага шчасця, чымсці тая, якую прапануе нам сённяшняя гарадская цывілізацыя.

Рыгор Паўлюк

КУР'ЕР ЦЭНТРА

(Працяг са стар. 1)

У гарадах і мястэчках, на глухих хутарах Піншчыны, ля лясных вогнішчаў Слонімскай — усюды чакаюць маленькую Пасінарыню, як называлі яе сябры.

А калі паказалася яна, то ў сэрцах абяздоленых лесарубаў і вугляпалаў, пльытонаў і парабкаў запальваліся іскры гнева супраць эксплуатацый. Мазолістыя рукі даставалі з-пад стрэх кумачовыя флагі — рабочы люд выходзіў на вуліцу змагацца за свае правы.

За юнай падпольшчыцай і ноччу і днём ганяецца дэфензіва. Яе ведала легендарная Вера Харужая — сакратар падпольнага Цэнтральнага Камітэта камсамола Беларусі. Яны сустракаюцца ў Сувалях. Шмат было сказана на гэтай сустрэчы гарачых слоў, многа сіл улілося ў юнае сэрца.

Можна гэтае сіла не дазволіла ёй задрываць, калі Зіна зноў трапіла ў катавальную дэфензіву. Шмат таварышаў па барацьбе аказаліся разам з ёю ў турме. «Будзь спакойна за мяне, Вера! — шэпталі яе вусны пры сустрэчы з Харужай на пятак турэмнага дзядзінца, куды выводзілі іх на шпандыр.

Падаючы пасля допытаў на брудны сяннік, чула Зіна голас Веры Харужай. З камеры да камеры ішоў перастук: «Трымайся, Зіна!» І адказ: «Ні слова не скажу!» Гэта была другая сустрэча юнай падпольшчыцы з Верай Харужай.

У дваццаць дзевятым яе зноў схопіваюць агенты ахранкі. Улады тады вырашылі арганізаваць судзілішча над Камуністычнай партыяй Заходняй Беларусі. У Беластоку ідзе працэс трыццаці пяці. Сярод іх Зіна і Клейф. Як ні стараюцца судзі ў чорных тогах, ім не ўдаецца зламаць рэвалюцыйнае. Не, не ім выносяць сёння прыговор. Яны кляймоўча існуючы рэжым, выкрываюць яго антынародную сутнасць.

І вось тады, перад самым прыгаворам, як гнеўны выклік фашызму, птушай узвіўся ў зале суда чырвоны сцяг. Зіна падняла яго разам з Юхнавецкай, ведаючы, што наплаціцца лішнімі гадзімі турмы.

Газеты шматлікіх краін адзначылі бяспрыкладную мужнасць трыццаці пяці змагаючыхся. «Праўда» ў гэтыя дні пісала аб стойкасці абвінавачаных. «244 гадзі катаргі ў Беластоку» — пад такім анікламам вышаў тады нумар беларускай «Звязды». Прыговор быў жорсткім. — Зіну прыгаварылі да шасці гадоў. Але турма ў Фардоне — гэта сапраўднае пекла, — дзе ў сюжэ адчынялі вокны і людзей прымушалі класціся на голае каменне, не зламала яе.

Толькі ў трыццаць дзевятым убачыла сонечны свет. І зноў змагалася, каб хутэй узыйшла над роднай краінай зорка свабоды.

А калі асвятліла гэтая зорка неба, схілі роднага Прынёмання, пайшла да ткачоў гродзенскага тонкасукоўнага камбіната і працывала сярод іх да тых пор, пакуль гнуткімі былі пальцы, лёгкім крокам. Але і цяпер, перайшоўшы на пенсію, яна сваё, роднае для кожнай ткачыні — і самай юнай і той, якой за пяцьдзесят.

Віктар Яркін

г. Гродна

У КАРНА-АДМІНІСТРАЦЫЙНЫХ КАЛЕГІЯХ

У карна-адміністрацыйных калегіях Беласточчыны, якія існуюць пры павятовых і ваяводскай радзе, «судзіць» 1099 членаў гэтых устаноў.

Паводле справаздаўчых дадзеных найбольш прапаноў аб пакаранні за 1963—66 гады выступіла ў 1963 г., бо аж 20.594. Потым колькасць прапаноў аб пакаранні зменшылася, каб у 1966 годзе павялічыцца зноў да ліку 19.529.

Сістэматычна і выразна павялічвалася колькасць прапаноў аб пакаранні ў Бельскім павеце. Іх лік у 1966 г. склаў 1.015, у Гайнаўскім — у тым жа годзе было 886, Сяміціцкім — 837, а Сакольскім — 749.

За што найбольш караецца? Першае месца займаюць правіннасці хуліганскага характару. У 1963—66 гадах агулам за гэтага тыпу правіннасці было 29.367 прапаноў, калі агульная іх колькасць выносіла 74.662. Другое месца займаюць парушэнні правіл дарожнага руху. За гэтую правіннасць было (1963—66) 21.8% прапаноў аб пакаранні.

Ці ўсіх пакаралі? Аказваецца, што з агульнай колькасці, 18.950 спраў, прагледжаных у 1966 годзе, 1.832 апраўданы, для 987 спынена справа, вымовай пакарана 370 чалавек, штрафам — 15.519, а арыштам 251 чалавек.

Колькі пакараных? Адных штрафаў (мандатаў) толькі ў 1966 г. наложана 118.642. Агульная колькасць пакараных на Беласточчыне даволі высокая. Перадавое месца займае тут сам горад Беласток, бо на кожныя 100 жыхараў у 1966 г. было пакарана аж 16 чалавек. У Бельскім павеце на агульную колькасць 73.736 жыхараў пакарана 5.008, у Гайнаўскім — на 59.578 пакарана 3.929, Сяміціцкім — на 70.087 пакарана 4.890, а Сакольскім — на 60.417 пакарана 3.475 (найменш). (ак)

Фальклор

Жніўная — прыгонніцкая

Ой выглян, выглян ясны соколе
Вжеж мы нэ прыдэм на сіэтэ поле
Пліуон нэсэм, пліуон
Зэ выштыкіх струон.

Дожалі жыто, дажнем пізнёцію
Нэ жалуй панэ перэпеліці
Пліуон нэсэм, пліуон і г.д.

Нэ жалуй панэ бочку мэдочку,
Нажалі жыта так як мэдочку
Пліуон нэсэм, пліуон і г.д.

Нэ жалуй панэ сівжа жэрэбця,
Иедь нам по віно аж до Краковця
Пліуон нэсэм, пліуон і г.д.

Бодай мы здровы так плёновалі.
І на той рочок шчэй дочекалі
Пліуон нэсэм, пліуон і г.д.

Запісана ад Наталлі Аляксеюк
гадоў каля 85-ці, з вёскі Рыбалы.

Ніва
№ 33 (598)

13 жніўня 1967 г.
5 стар.

СВІЦЯЗЯНКІ

За час падрыхтоўкі да юбілейнага фестывалю самадзейнага мастацтва на Гродзеншчыне створаны дзесяткі новых калектываў. Навагрудскі ансамбль песні і танца «Свіцязь» — адзін з іх.

На здымку: свіцязянікі — Ірына Кузміч, Людміла Грамыка, Галіна Мамаева і Наталля Шэйпук.

Фота А. Перахода (Матэрыял арганізаваны «Гродзенскай праўдай»).

ЦІ МАГЧЫМА НАВУЧАННЕ Ё СНЕ

Група чэхаславацкіх вучоных правяла шырокае даследаванне па пытанню аб магчымасці запамінання ў сне. На працягу ночы пэўнай групе людзей да 12 разоў паўтаралася 25—50 слоў на невядомай ім мове з перакладам на родную мову. Ні ў адным выпадку людзі не запаміналі незнаёмыя словы, якія яны чулі толькі ў сне. Цэлая серыя разнастайных доследаў паказала, што не падцвярджаецца існаўчы пункт гледжання аб магчымасці навучання ў сне.

Вядома, што першымі святынямі ў Польшчы былі свяціні ўсходняга абраду. Хрысціянства на польскіх землях было прынята ў гэтым абрадзе наогул перад тым, як паявіўся ў заходніх частках Польшчы заходні абрад. Першыя епіскапы ў Кракаве былі ўсходняга абраду (праваслаўнага). Гэта епіскапы Прохар (970 г.) і Прокл (986 г.). Мітраполія ўсходняга абраду, праўдападобна, існавала і ў Сандомеры. Слыны Анонім выразна ўспамінае ў сваіх хроніках аб існаванні ў тагачаснай Польшчы двух епіскапатаў, відавочна ўсходняга і заходняга абрадаў.

друкаваў Святаполк Фіёла, мешчанін Кракава. Было гэта ў 1491 годзе. Фіёла друкаваў славянскія кнігі ў Кракаве толькі адзін гэты год. Былі гэта кнігі літургічныя. Лацінскае духавенства абвінаваціла яго ў антыкасцельнай дзейнасці, адбыўся суд, абшлось без кары, Фіёла закрыў сваю друкарню, выехаў недзе ў Галічыну і на тым абрываюцца весткі пра гэтага даволі загадкавага чалавека.

Цікава дадаць, што Фіёла паходзіў з лэмкаў — гэта адно з цяперашніх украінскіх плямёнаў, што засяляе Карпацкія горы ад акаліц Крыніцы і далей аж да

Рыба-меліяратар

Аказваецца, што выкапаць каракумскі канал было лягчэй, чым утрымаць яго ў такім стане, каб прыносіў карысць. Пад гарацым сонцам Туркменіі канал пачаў вельмі хутка зарастаць водарасцямі. Можна з імі было змагацца толькі пры дапамозе машын і хімікатаў. Але машыны былі дарагія, а хімікаты маглі б знішчыць усё, што было жывым у канале. Вучоныя прыпомнілі сабе аб травяедных рыбах — талпыга і белы амур. Гэтыя рыбы на працягу дня з'ядаюць столькі водарасцяў, колькі самі важаць.

Рыбы ўпусцілі да зарастаючага каракумскага канала. Пасля васьмі год размножыліся яны на столькі, што сталі іх адлаўляць. Дзякуючы гэтым рыбам справа зарастання каналу перастала быць праблемай.

(а-ка)

Белы амур.

Славянскі першадрукар

Перад узнікненнем адзінай польскай дзяржавы існавала магутнае княства віслянаў і гэтае княства прыняло праваслаўе з праваслаўных тады Мараваў (Вялікамараўскае княства). На Маравах дзейнічаў апостал Славяншчыны, Мифодзі.

Вядомы польскі гісторык і кнігазнаўца Эстэрхер сведчыць, што ў сярэднявечнай Польшчы вельмі папулярны быў славянскі алфавіт, лацінкаю пісалі толькі ксяндзы. Свяціні называліся царквамі і толькі пераз некалькі вякоў пасля прынялася назва «касцёл». У 1623 г. Капыццэнскі ўказвае, што — «королева Ядвига читовала Библию славянскую, а до вырозумения ей мела выклады отцев святых словенским языком».

Першыя кнігі на славянскай мове

падножжа Татраў і мястэчка Любоўні, за славацкай граніцаю.

Святаполк Фіёла быў першым чалавекам, які друкаваў кнігі на славянскай мове.

Першым, хто ўспамінае аб кнігах Фіёлы, з'яўляецца Захар Капыццэнскі (1627 г.), які піша: «Книга абовем ТРИОДИА з грецкого языка названий, в Кракове друкована. А находятся три книги в многих при церквех и в монастырох, в земли львовской и в монастыру дорогобужском, и в Городку, монастыра печерского маестности, и на Подляшу, в земле белской, в Ботках (Боцках — с.я.) маестности его милости пана Богдана Сапег, воеводы минского»... (падкрэсл. — с.я.)

Кнігі Фіёлы трапілі і на нашыя землі. (С.Я.)

Пасля першага дня допытаў Берг зразумеў: з гэтай дзеўкай ні аб чым не дагаворыцца, калі ісці звычайным канонам пытанняў і адказаў. Берг вырашыў ісці іншым шляхам. Пробны шар ён падпусціў пры арышце. Калі прабіраюць у прысутнасці арыштаванага таго, хто яго браў і біў, гэта нядрэны аванс для далейшай працы. Берг вырашыў паіграць з рускай: ён вырашыў «завербаваць» да яе, а ўжо потым праз яе выйсці на іншых удзельнікаў групы. Вырашыўшы іграць партыю так, ён выклікаў Аню на допыт ноччу, калі ўсе іншыя супрацоўнікі ваеннай разведкі разыйшліся па кватэрах.

Берг пасадзіў Аню ў крэсла, уключыў плітку і паставіў чайнік. Потым

ён сеў насупраць яе і пачаў сумна разглядаць дзяўчыну. Увесь дзень ён вёў допыт праз перакладчыка. Гэта быў таксама ход. Берг разлічваў на гэты ход. Ён ціха сказаў:

— Вось такая пірагі, золата маё...

Сказаў ён гэта з такім мілым волжскім аканнем, што Аня нават адскочыла да спіна крэсла.

— Толькі ціха гавары, — перайшоў на шэпт, — тут нават сцены маюць вусы.

Берг адыйшоў да шафы, дастаў прагравальнік і пусціў музыку.

— Слухай, — сказаў ён, — я не хачу ведаць ні твайго сапраўднага прозвішча, ні хто ты, ні з кім ты звязана. Я пастараюся табе дапамагчы, але не цаной здрады. Не разумееш?

Усё гэта было так нечакана, што Аня, паківаўшы галавой, таксама шэптам адказала:

— Не разумею.

— Я хачу, каб ты мне адказала на адно пытанне, — сказаў Берг, — ты лічыш, што ўсе немцы з Гітлерам ці не?

— Не, — адказала Аня, — не ўсе.

— Як ты думаеш, можа пад пагонам палкоўніка, скрывацца чалавек, які не сімпатызуе фашызму?

— Такія людзі здаюцца ў палон.

— Правільна. У палон могуць здацца тыя людзі, якія знаходзяцца на пераднім краі. А што рабіць чалавеку — я не аб сабе гавару, не думай, у нас жа з табою ідзе абстрактная гутарка, ці не так? Дык вось, што рабіць чалавеку, які не мае магчымасці здацца ў палон?

— Гітлера застрэлілі — вось што.

— Ну, добра... Я гэтага твайго адка-

зу не чуў. Я паўтараю: як такому чалавеку даказаць сваю антыпатыю фашызму?

— Чаго вы ад мяне хочаце? — спытала Аня.

— Нічога, — сказаў Берг. — Зараз будзем піць чай усёго толькі. Ты любіш як — мацнейшы ці слабы?

— Мацнейшы.

— Дарма. Ад моцнага чаю псеўца колер твару.

— У мяне ўжо і так сапсаваўся колер твару, — сказала Аня і памацала снімаць пад вокам.

— Ты павінна зразумець яго. У гэтага афіцэра на фронце брат загінуў.

— Не мы ўсё гэта пачалі.

— Таксама праўда. Я не апраўдваю яго, проста я стараюся табе вытлумачыць, чаму ён быў такім нястрыманым.

— Адкуль вы так добра ведаеце рускую мову?

— Я не магу табе адказаць.

— Чаму?

— Таму што гэта мая тайна, а калі я даведаюся ты, гэта перастане быць тайнай.

— Так я і не магу зразумець, чаго вы ад мяне хочаце.

— Абсалютна нічога, — усміхнуўся Берг. — Я хачу пафантазіраваць. Уяві сабе: рускай разведчыцы — не табе, не табе, — даюць магчымасць уцячы. Так? І нават дапамагаюць ёй перайсці лінію фронту. Або наладзіць радыёсувязь адсюль. Толькі з адной умовай: каб яна там сказала, што ў адной з германскіх вайсковых групіровак ёсць чалавек, які хацеў бы ўвайсці ў кантакт з рускай

„АДВАЖНАЯ” КІНАКАМЕРА

стасаванні, якое перадае светавое адлюстраванне з дапамогай своеасаблівага перыскопа, што нагадвае гнуткі шланг. У ім многія тысячы найтанчэйшых шкляных валокнаў, па якіх адлюстраванне «бяжыць» ад відавочальніка камеры да вока апэратара.

Першыя доследы паказалі, што назіранне праз шкляны шланг не скажае карціны, якая адкрываецца аб'ектыву кінакамеры. Апэратар цяпер можа смела адпраўляць сваю апаратуру, як кажучы, і ў агонь і ваду.

разведкай. Як ты думаеш, пойдучы на гэта большавікі?

— Адкуль я ведаю?..

— Ты не ведаеш, ясная справа... Я ж табе не аб гэтым гавару, я проста фантазірую. Пафантазіруй і ты. Як ты думаеш: пойдучы на кантакты з такім чалавекам ці не.

— З нямецкіх турмаў уцячы немагчыма.

— У прынцыпе так, калі ты трапіла ў гестапа. Гутарка ідзе аб тым, калі ты трапіла ў рукі вайскавай сакрэтнай службы. З гестапа ніхто не ўцякае. Адтуль наладжваюць уцёкі для перавербаваных агентаў. Вось нядарна такія ўцёкі гестапа наладзіла аднаму завербаванаму агенту проста з кракаўскага рынка.

Берг глянуў на дзяўчыну: ён хацеў бачыць яе рэакцыю. Калі яна звязана з тым, што ўцёк з гестапа рускім, яна не магла не зарэагаваць. Але твар яе астаўся спакойным.

«Значыць, яна не звязана з тым чалавекам, — вырашыў Берг, — відавочна гэта зусім іншая група. Праз яе я ўсё высветлю аб Мусе. Па яго апісаннях, гэта, зразумела, яна».

Вядома, калі б Віхор сказаў Ані пра свой арышт, яна б уздрыгнула. Арыштаваны перастае баяцца за сябе; ён баіцца за сяброў. Але Віхор нічога нікому не сказаў, таму што здаваў сабе справу: скажы ёй пра гэта, і ўсе яго падначаленыя шарахнуцца ад яго як ад магчымага агента гестапа — проста так з гестапа не ўцячэш. Ён вырашыў адкрыцца потым, як выканае заданне.

ТРЫБУНА чытачоў

У РЕДАКЦЫЮ «НІВЫ»

Маё пісьмо — гэта скарга супраць дзяцей-маіх і просьба аб парадзе. Я ўдава. Мне 72 гады. 21.VI.67 г. пахава-са свайго чалавека і асталася сама адносенька, хоць маю шэсць сваіх род-ных дзяцей: 3 дачкі і 3 сыны. Усе ма-юць сем'і. Але дадамагчы ні адзін не хоча і на парог мяне не хочучь пус-ціць. Без жаднае літасці. У мяне 4 гек-тары і 92 сотых зямлі. Але з яе не карыстаю, карыстаюць з яе людзі. Жы-вога інвентара не маю, апроч адной ка-роўкі. Мёртвага інвентара ніякага не маю. На маю просьбу сусед памог мне прадаць кароўку за 5000 зл. Грошы гэ-тыя я дала сыну Уладзіміру, Лабаноў-скаму, які жыве недалёка ад маёй ка-лоніі, у вёсцы Ракавічы. Ён купіў гу-

Дарагое Сэрцайка!

Цяпер я служу ў войску. За год пры-йду дамоў. Меў я ў сваёй вёсцы дзяў-чыну, якая абяцала мне, што будзе ча-каць. Калі прыезджаў у водпуск, заў-сёды ішоў да Іркі. Часта пісалі мы пісьмы. Але вось месяц таму назад я атрымаў ліст ад свайго сябра з маёй вёскі, які напісаў мне, што да Іркі ез-дзіць іншы хлопец з суседняй вёскі, і што яна з ім прыходзіла на забаву. Я перастаў адпісваць пісьмы Ірцы, хаця яна прыслала мне тры пісьмы і пыта-ла мяне, чаму я не адказваю ёй.

У гэтым месцы я не мог быць у водпуску і не ведаю, ці буду ў наступ-ным, хоць буду старацца. Я кахаю Ір-ку і вельмі перажываю. Ніколі не ду-маў, што яна можа так паступіць, бо ўсё запэўнівала мяне, што яна такса-ма моцна мяне кахае і будзе на мяне чакаць.

Пастанавіў, што калі прыеду ў вод-пуск дахаты, нават не глыну на яе, хоць будзе мне вельмі цяжка.

Сам ужо не ведаю што рабіць і як паступаць. Парай. Янэк

Дарагі Янэк!
Пакуль што няма чаго так моцна пе-ражываць, бо ж ты яшчэ не перакона-ны ў гэтым. Нічога, што сябра твой аб гэтым табе напісаў. Зразумей, што ся-бры часам робяць праз злосць, праз зай-здасць і з іншых другіх прычын. А па-другое, невядома, што гэта за хло-пец, мо які сваяк, мо сябра і нічога дрэннага ў тым, што прыйшла з ім на забаву. Ты пaeдзь у водпуск, калі толь-кі будзеш магчы і перад усім зайдзі да Іркі, даведайся аб усім, пагавары імен-на з ёю аб гэтым, а не з «трэцімі» асо-бамі. Усё выясні, а тады будзеш сам ведаць, як паступіць далей. Сэрцайка

Інакш кіраўніцтва злікаецца і адкліча яго дамоў.

— А дзе гарантыя, што гэта руская разведчыца не атрымае кулю ў спіну? — спытала Аня.

— Ну гэта ўжо смешна, — сказаў Берг. — Першая гарантыя — магчы-масць пусціць ёй кулю ў лоб, а не ў спіну. Як рускаму шпіёну, тут, у турме, нават без суда.

— Што, могіла ў вас зразумелі — капцы Гітлеру?

— Я ж не задаю табе непасрэдных пытанняў, золата маё. Я ж з табой фантазірую.

— Добра, — сказала Аня, дапіўшы чай. — Я згаджаюся паспрабаваць.

— А дзе гарантыя, што ты не здра-дзіш мяне, калі ўцёкі не ўдадзецца?

— Вы не будзеце ад мяне нічога па-трабаваць тут?

— Буду.

— Чаго ж менавіта?

— Паехаць у наш радыёцэнтр і пе-радаць сваім, у штаб, некалькі дэзін-фармацый.

— Нічога не выйдзе.

— Пачакай. Не гарачыся. Па-першае, твае радыёдазненныя ў нас. Па-другое, ты перадасі дзве-тры дэзэы, а потым я табе наладжу ўцёкі, і ты зможаш звяз-ацца са сваімі людзьмі і перадаць у Маскву, што перадала дэзінфармацыю. Па-трэцяе, пасля таго, як ты гэта зро-біш, яны змогуць пачаць ігру супраць нас, «паверыўшы» нам, а на самай справе яны будуць ведаць усю праўду. Паслухай мяне, золатка, я ў разведцы не першы год.

мовы воз і нічога мне не даў. Калі па-мёр мой чалавек, то хаўтуры выпра-віла я. Дзеці ні граша не далі. Каш-тавала мяне 830 злотых. Апрача гэтага крыж на могільніку паставіла і труну выкупіла. Дала дзецям на труну 1300 зл. То яны купілі труну за 570 зл., а рэшту забралі сабе. О, такія добрыя родныя дзеці. Па хаўтурах сабраліся самі ў сваёй хаце, а да маёй не пашлі, злажыліся на 10 літраў гарэлки. Там пілі, спявалі і галасавалі, а ў мяне бы-лі чужыя людзі, яны і памаглі паха-ваць. Усе выдаткі каштавалі мне каля 3000 зл.

Дзеці мяне і знаць не хочуць. Адна толькі дачка Надзея, што жыве ў Гай-наўцы, купіла на труну вянок.

Калі яшчэ быў хворы мой чалавек, то прыехаў сын Павел Лабаноўскі з вёскі Тэрэспаль (20 кіламетраў ад Эл-ку) і запрапанаваў вылечыць майго чалавека, бо ў яго жыве лекар. Толькі трэба грошы. Я тады прадала кароўку за 5000 зл. і дала сыну: бяры яго, вязі і лячы. А ён грошы ўзяў, а везці ля-чыць не захацеў. Стары мой на кале-нях да яго далез і кажа: — Бяры з са-бой і лячы. А ён сказаў: — Нашто ты мне патрэбны.

— Дык аддай грошы.

Але ён грошай не хацеў аддаць.

Так выглядае сітуацыя з роднымі дзецьмі. Я хачу дабіцца рэнты — алі-ментаў ад дзяцей. Парайце, што мне рабіць. Я падаю іх прозвішчы. Пётр жыве ў Новым Беразове, Гайнаўскага павета, Уладзімір — у вёсцы Ракавічы, Гайнаўскага павета, дачка Марыя Се-бесюк у Ракавічах на каленіі, Зіна Ма-зало ў вёсцы Чыжы, Гайнаўскага па-вета. А гайнаўская дачка добрая. Ча-каю парады і дапамогі.

Анісія Лабаноўская
вёска Ракавічы, Гайнаўскага павета.

Ад рэдакцыі: Вы павінны звярнуцца ў суд у Бельску з іскам (powództwem) аб аліментах, найлепш супраць усіх сваіх дзяцей.

ПРАВЕРКА ІНСТРУКТАРАЎ АМАТАРСКІХ КАЛЕКТЫВАЎ

Да канца гэтага года ўсе, хто пра-цуе з аматарскім рухам у якой-небудзь галіне (тэатр, танцы, спеў), павінен правяральца. Для гэтага павінен зла-жыць свае паперы да Ваяводскай ква-ліфікацыйнай камісіі.

Старэйшыя асобы, якія вядуць ка-лектывы, а не маюць мінімум патрэб-най адукацыі (гэта значыць сярэдняй), таксама могуць старацца, каб прызна-лася ім інструктарская катэгорыя. Ас-новай тут будзе шматгадовая праца (звыш 10-ці год) з аматарскім рухам і яе вынікі. Правёрка такіх асоб будзе мець характар экзамену з прысвоеных практыкай ведаў. Адрас: Ваяводскай кваліфікацыйнай камісіі: Wojewódzki Dom Kultury Białystok, ul. Kilińskiego 8.

Асабіста можна пад вышэй указаны адрас заходзіць кожны панядзелак і аўторак ад гадзіны 8 да 15. (вл)

— Чаму такая складаная дарога для ўцёкаў?

— Таму, што так можна ўцячы. Ра-дыёцэнтр не турма.

— Я павінна падумаць.

— Думай.

— Не, не тут.

— Ты хочаш вярнуцца ў камеру?

— Так.

— Добра.

— А чаму б нам не ўцячы разам?

— Каб быць расстрэляным? Не хачу быць расстрэляным.

— Я даю вам гарантыі.

— Душачка ты мая, — усміхнуўся Берг, — гарантыі магу даць толькі адзін я — сабе самому. Для гэтага мне трэба перадаць тут вашым людзям та-кія звесткі, якія паказваюць вашаму на-чалству, што я за адзін.

— А чаму вы вырашылі гаварыць аб усім гэтым менавіта са мною?

— Ты думаеш, мы кожны дзень ло-вым рускіх разведчыкаў? І потым ты ідэальны выпадак, ты радыетка, я ма-гу забраць цябе ў радыёцэнтр, разуме-еш? Адсюль я табе ўцёкаў наладзіць не змагу ні пры якіх абставінах.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

— Я хачу падумаць, — паўтарыла Аня.

БЯДА З КІНО

Кіно ў Дубічах Царкоўных даўжэйшы час не мае поспеху. Мала хто ў яго ходзіць. Трэба ад-значыць, што кіно гэта лічыцца лаўстальым, таму што апрача Дубіч абслугоўвае дзве суседнія вёскі. Вітава і Чэхі Арлянскія.

На фільм кожны раз прыйдзе 10—15 чалавек, а некалі і таго няма. Чым можна вытлумачыць та-кое слабое зацікаўленне?

На самым пачатку, калі кіно толькі арганізава-лася, зала кожны раз была запоўнена гледачамі, але тады часта дэманстраваліся савецкія кінафіль-мы. Для прыкладу дадам: у мінулым годзе быў паказаны савецкі фільм «Чапаеў». Зала тады бы-ла запоўнена гледачамі да апошняга месца. Кры-ху пазней савецкія фільмы ўжо прыходзілі з Бе-ластока як на лякарства (рэдка). На іх месца адзін за адным дэманстраваліся сучасныя рамантычныя заходнія кінафільмы. А трэба адзначыць, што вяс-ковы народ не вельмі цікавіцца сучаснай тэматы-кай, а галоўнае тое, што фільмы, якія ў нас пе-раважна былі — нецкавыя. Людзі адварнуліся ад кіно. Гавораць, што з Беластока прысылаюць у вёску адно барахло. І цяжка пераконваць людзей, што мо гэта і не так. Абслуга нашага кіно мае зусім малы даход: за месяц утаргуюць усяго 700 — 800 зл. Гэта проста крытычна, яны (абслуга) і на сябе не заробяць.

У хуткім часе наша кіно мае стаць сталым (у адных Дубічах) і трэба адзначыць, што калі цяпер утаргуюць месечна 800 зл., то тады якіх 300 зл. Так што наўрад, каб яно ў нас утрымалася.

Бяда з кіно. І ратаваць няма як.

М. Панфілюк

Дубічы Царкоўныя

АГАРОДНІЦТВА

Ад некалькіх год Васіль Зайкоўскі з Бельска Падляшскага займаецца агародніцтвам. Садзіць у асноўным капусту, памідоры і гуркі.

У гэтым годзе пасадзіў ён больш як 10 тысяч калывоў капусты і 3 тысячы памідораў. Пабудоваў сабе прыгожую цяпліцу, у якой вырошчвае раса-ду. Як сам ён сцвярджае, агародніцтва вельмі па-платнае.

Павал Зінкевіч

Бельск Падляшскі

ПАСЛУЖЛИВЫ ПІСЬМАНОСЕЦ

Міхась Панфілюк многа год працуе пісьманос-цам. Штодзённая яго траса амаль 30 км. Возіць по-шту ён пераважна веласіпедам. Жыхары вёсак ад-носяцца да яго з паганам за яго паслужлівасць. Прывозіць ён большыя пачкі нават да Масева, якое знаходзіцца ад Нараўкі ў адлегласці 10 кіла-метраў.

УКС

Масева

ПЕРАДАВІК АХОВЫ РАСЛІН

Міхал Каршак з вёскі Храбалы з'яўляецца чле-нам сельскагаспадарчага гуртка, а таксама пе-радавіком аховы раслін. Штогод ён апырсківацам праводзіць апырсківанне ў вёсках Храбалы, Рап-нева і Грыневічы. Гадавыя планы перавыконвае. Адрас сельскай гаспадаркі і лясніцтва ППРН у Бельску прызнаў яму званне перадавіка аховы рас-лін у Бельскім павеце.

П. Зінкевіч

ЛЮДЗІ НЕ ШАНУЮЦЬ

Ужо 6 год, як правалі рэгуляцыю ракі Руда і Зацісаўка. Рака Руда ўпадае ў раку Нарву каля мястэчка Нарва, а бярэ пачатак недалёка ад вёс-кі Патока Беластоцкага павета і становіць павя-товую граніцу між вёскай Белкі, Гайнаўскага па-вета і вёскай Гознай, Беластоцкага павета.

У геадэзічных планах яна называецца рэчка Вы-рва. Пасля расчысткі і рэгуляцыі гэтая рэчка вы-глядала вельмі прыгожа. Цяпер сяляне вёскі Гоз-на каля гэтай рэчкі пасяваць кароў і наогул не ад-ганяюць кароў ад рэчкі. Рэчка ізноў завалена і нават у некаторых месцах не пазнаць, што яе, рэ-гулявалі. Мясямі вада стаіць роўна з берагамі і не мае ніякага адпłyву.

Варта, каб аб гэтай справе сур'ёзна падумала Павятовае праўленне воднай меліярацыі ў Бе-ластоку і прыняло якія-небудзь меры.

«Ярош»

Гайнаўскі павет

РАБОТЫ ПРЫ ВУЛІЦЫ

Вуліца ў Тафілаўцах (Гайнаўскі павет) вузкая і брук вельмі дрэнны. Палавіна вуліцы бруку зусім не мае. Па ініцыятыве Прэзідыума ГРН у Дубічах Царкоўных яшчэ ў мінулым годзе восенню пачала-ся закладка бруку, аднак многа тады не зрабілі, бо ўдарыў мароз.

Цяпер ізноў ідуць работы пры закладцы бруку і пашырэнню вуліцы. Брук кладзе Мікалай Чарнэ-кі. Астаецца ў гэтым адна неразвязаная праблема: брак каменя ў ваколіцы, без якога і работа можа стаць.

М. Панфілюк

КІНО

ПРАГРАМА

на 15—20.VIII.1967 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белаежа

„Ten wstrętny celnik" (franc.), 15—16. „Tata, mama, córka i zięć" (radz.), 17—18. „Gorące lato" (jugosl.), 19—20.

Кляшчэлі

„Grek Zorba" (USA), 15—16. „Nieśmiały w akcji" (radz.), 17—18. „Wzgórze" (ang.), 19—20.

Дубіны

„Ktokolwiek wie" (polski), „To-warzysze podróży" (radz.), 16—20.

Нараўка

„Przygody Wernera Holta" (NRD), „Sposób bycia" (polski), 16—20.

Нарва

„Chudy i inni" (polski), „Szkar-łatne godło odwagi" (USA), 16—20.

Дубічы Царкоўныя

„Przed nami zakręt" (radz.), „Tytoń" (bułg.), 16—20.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Cierpkie głogi" (polski), „Dłu-gość pocałunku 90" (czeski), 16—20.

Орля

„Popioły" (pol.), I i II s. 16—20.

Райск

„Sublokator" (polski), „Fatalny list" (ang.), 16—20.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок

„Upiór w Marsville" (czeski), „Kontrybucja" (polski), 16—18.

Міхалова

„Waż morski z Loch Nes" (ang.), 15—16. „Wołga, Wołga" (radz.), 17—18. „Tyle wierności na nic" (węgierski), 19—20.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Ludobójcy" (szwedzki), 15—16. „Dialog" (węgierski), 17—18. „Fan-fan Tulipan" (franc.), 19—20.

Шудзьялава

„Strzelby Apaczów" (USA), „Złodziej brzoskwin" (francuski), 16—20.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Суховаля

„Sam pośród miasta" (polski), „Kapral w matni" (franc.), 16—20.

Новы Двор

„Barwy walki" (polski), „Zdra-dzona ziemia" (rumuński), 19—20.

Ліпск

„Okno na Lunapark" (włoski), „Piektio i niebo" (polski), 19—20.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelną 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenume-raty: miesięcznie — 2,40 zł kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumerate przyjmują wszyst-kie placówki pocztowe i listono-sze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokony-wać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok i Oddział Miejski. Na odwołanie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawia-nego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Za-granicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na kon-to NBP: Warszawa 2-6-51. Pre-numerata roczna wraz z prze-syłką zwykłą wynosi 4,70 \$ w Europie, 5 \$ — w USA.

BZGraf. M-3.

Niwa 13 жніўня 1967 г.
№ 33 (598) 7 стар.

Прыбегла да мяне на адвечорах Мі-трафанавы Паўліна. Не паспела пера-ступіць пераз парог, а ўжо пытае: — Вы бачылі, суседзчка, кожны да Він-цукі Крывалуцкі дачнікаў наехала? Сын з жонкаю і з дзяцямі! А дачка з зянем прыехалі ўласнаю таксоўкаю.

— А што ж у гэтым дзіўнага? Як то людзі кажучь — ад прыбытку талавы не баглы... А Вінцуковы дзеткі велімі добры даюць прыклад для дзеткіх...

— А які ж яны даюць прыклад?

— Вачыце, Паўліна, прыехалі ў вёс-ку акругат у жывно. Памогучь для Кры-валуцкі і ўсё жытка раз два з поля спрачучь.

— Ой вы кажэце, памогучь! Яны ўжо трыці дзень тут, але якое у поле не выроўноца. Я ўчора бачыла, як Він-цук ставаў з помпикаю ракам і пампа-ваў баліновою кола... Пот з яго цюрком капаў. А яго сын з зянем у кароден-кіх шпоніках лавыгваліся на прыгу-мено каля стадоў і пад дзікаю тру-

ДАЧНІКІ

шай чыталі газеты. На мяне мой Мі-трафан крыгаў: навошта машаца ў чужыя справы! Але я, далбо, не вы-царпела... Падыйшла і гавару: — Памат-лі б, хлопчыкі, напампаваль багён для бацькі?

А сын Вінцука як адказаў мне, то аж у галаве закручула!.. Кажэ: — А што вы не ведаеце, што мы прыехалі на адпачынак!

І нават з месца не рушыўся... Вось якая дапамога ў прыклад!

— Што ж, Паўліна, няма што дзіва-ваць гэтаму, бо ўсякі бываюць людзі. А бацькі цешаца, што, хоць да іх дзеткі на дачу прыехалі...

— А відома што цешаца... О яшчэ як ганарыцца. Крывалуцка хутчэй вы-валяк з клуні багён, каб зныць меў дзе такоўку наставіць. А Параска ад пер-шага дня перастала малако да змеўні націць. Гаварыла: — У мяне на свежую сматанку, сыр, масла і кіслае малако ёсць цыпер свае гошчкі!

— А што, бачыце, і маці цешыцца...

— О яшчэ як цешыцца, што мае та-кую прыгожую дачку і навестку. А яны, быццам ім ўжо сонейка ў вочы рэжа, панакладзі цёмныя акуляры, павылінаюць голыя зады, усароўна як тыя кабылы, і джакш каля сваіх му-жыкоў... Распалююцца... А не бачыць, што ў маткі горб расце ад работы.

— Пачакай, Паўліна. А як твая Люб-ка, яна тожа прыехала. А многа табе памарае?

— Вачыш, Мальвінка, мая дачка — то зусім што другое... Яна навучылася за настаўніцу, то ёй ужо і не пакуе ты-раць разам з намі. А і людзі ў вёсцы зараз пачалі бы гаварыць: — У такай з яе будзе й настаўніца, калі йдзе ў поле да работы... А так няхай лепш яна глядзіць сваіх кніжак.

— Вач, мая даражэнзкая, таксама і ў Крывалуцкі, сын інжынерам, а зяць доктар...

— О! Але яны прыехалі на дачу!..

— А твая Любачка на адпачынак...

Цётка Мальвіна

— Дзіця, як вы ў лужыну трыніці?
— П-п-лог скончыўся.

ПАЗНАЕМІШЯ

Маладая дзівучына смега падыйшла да пажылой ка-беты, якую яна прыняла за загачыцу бацьціны.

— Я хацела б пабачыць капітана Вільямса...

— А вы можаце сказаць, кім яму даводзілася?

— Відома, я... яго сястра.

— А я — яго маці. Вель-мі рада пазнаёміцца.

АЖ ВАДА ЦАПІЛАСЯ

Трымнуў пром і пайшоў дождж. Засопшыся, у хату ўбегла малельная Ірынка.

Яна сказала:

— На небе так стуката, так труката, што з яго аж вада капілася.

ДОБРАЯ РЭЧ

Пісьменнік, кнігі якога не ка-рыстаўся попыткам, прыйшоў на базар.

— Глядзі, — паказаў яму сябра, — у тваю кнігу ягады загорта-юць.

— Добрая рэч заўсёды слу-жыць чалавеку.

СВЕЦКАЯ ХРОНІКА

На прыеме ў мужа і жонкі О. да пані Люлі (прозвішча і адрас відомыя рэдакцыі) заліцаўся элэгантны пан, які расказаў ёй пра сваю даваенную маёмасць, заводы і асабнікі. На развітанне пані Люлі дала элэгантнаму пану свой даваенны нумар тэлефона.

ВЫЗНАЧЫЛА

Кума зайшла да кумы ў гошці. Гаспадыня пачаставала яе чаем і пакладла на сподак кропінку меду.

— Вы што, тэгалу купілі? — спытала гошця.

Хто перасякнае высокі плот, той ніколі не памятае, што можа памацаць ногай.

Чалавек ведае, што думае, але не здагадваецца, што яму могуць прынесці думкі.

Жыццё — вылікая рэч, з якой не кожны ўмее адохо-дзіцца.

Чалавек, які прывык гаварыць праўду, найменш ро-біць памылкаў.

Дарогамі, якія раніэй разыходзіліся, а вечарам зба-гваюцца, ходзіць шчасце.

ШІ ПАДАВЕЦЦА

— Влада, кажучь, ты ўжо ходзіш у школу?

— Хаджу.

— А ці падавецца табе настаўніца?

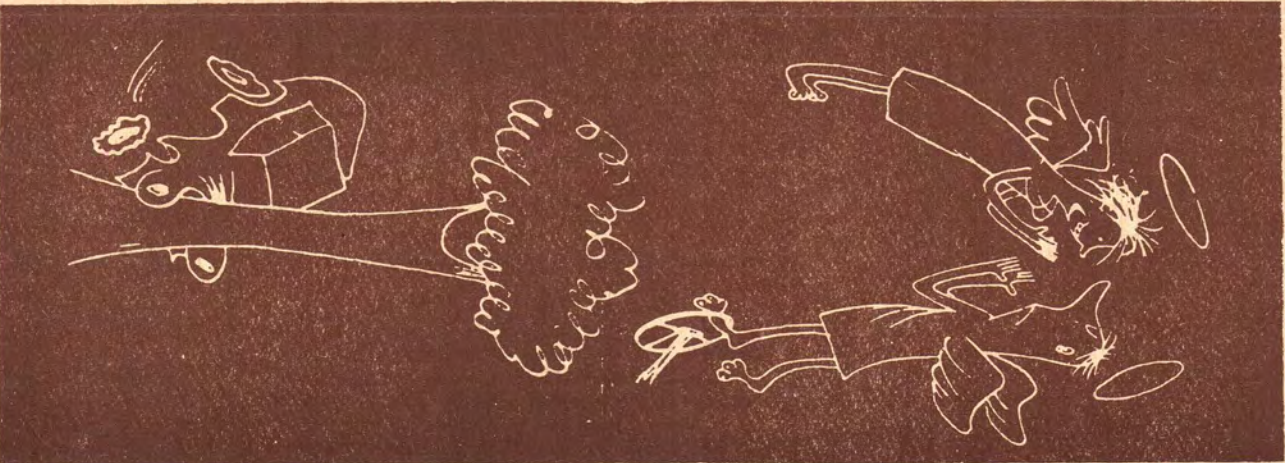
— Дык яна ж у параўнанні са мною старэй!

ПРЫЗНАЎСЯ

— Ты заўсёды спазняешся, — гаворыць настаўнік вучню.

— Ніўжо ты не ведаеш, калі пачы-наюцца ўрокі?

— Не, не ведаю, — адказвае вучань. — Калі прыйду я ў школу, яны ўжо ідуць.

Сім'я ў турэцкім паходзе.

Песні па зайках

Па просьбе вучанца з лічэў Вельска Пад-ляпскім Лілі, Марысі, Валі і Тені змешча-ем песню п. з.

Nie rukaј do moich drzewi

Słowa: Jacek Grań Muzyka: Czesław Niemcewicz

Mówiłeś zawsze, że mnie kochasz,
mówiłeś zawsze, że kochasz mnie,
że nigdy więcej nie pokochasz
że nie pokochasz więcej, nie!
Powiedz mi zatem, czy to wiatr
wzburzył mi twoje serce skradł?...
Czy może właśnie ta,
o której nie wiem?...
A jeśli ktoś mi ciebie skradł?...
Chcę sama być!
Ty już nie rukaј do moich drzewi!
Niech do nich ruka tylko wiatr,
tylko wiatr,
tylko wiatr.

Аяке-прымырцель

Муж і жонка з Нова-Бы-тома вырашылі развесціся. Спробы судзіць прымірыць іх не ўвянчаліся поспехам. Пры раздзеле маёмасці муж і жонка завялі спрэч-ку, каму дастацца іх аў-чарка Аякс. Спрэчка зай-шла ў тупік. Тады, не жа-даючы страціць Аякса, муж і жонка памрыліся.

Помста кліента

Адзін кравец з Джэрсіці (ЗША) адмовіўся прыняць на пераработку дрэна па-шывты ім касцюм. Тады раззеваны заказчык паве-сіў сабе на шыю плакат з надпісам: «За гэты сапса-ваны Майкам Мэфі, вуліца Майнстрыт, 219, касцюм я заплаціў казачную суму — 108 долараў», — і пачаў з ім гуляць па вуліцах. Праз нейкі час кравец адшукаў кліента і папрасіў дазволу перапрацаваць касцюм.

Сонца ў дамскай сумцы

У Лондане прадаюцца мі-ніатюрныя кварцталпы, якія свабодна змяшчаюцца ў дамскай сумцы. Уладаль-ніцы штучнага сонца цыпер загараюць нават у ватоне метро.

Вырас без бацькоў і таму лічыў сябе самародкам.